

QUASAR

December 1989 nr. 47

Zaterdag 10 februari 1990
Bijeenkomst
in Zijtaart



Zondag 21 januari 1990
Bijeenkomst
in BOEKELO

Inhoud Quasar 47

Kolofon	1018
Van de redactie	1019
Bijeenkomsten	1020
Public Domain Duitsland	1022
Diversen	1030
Een BOMvrije QL	1031
Verslag Vlaardingen	1034
Dammen op de QL(2)	1036
Programmeren met QPTR-deel 2	1037
Prolog op de QL	1040
Re-inking	1042
Miracles	1043
Quasar index	1044
Thornado IV	1050
QD van Jochen Merz	1052
Vraag en aanbod	1054

Sluitingsdata KOPIJ

19 januari 1990
28 februari 1990

KOLOFON
Stichting SIN_QL_AIR
Rotterdam
giro: 4597345

ADMINISTRATIE

sekretariaat

PENNINGMEESTER

Nabestellen oude
nummers.

BOB VISSER

Snelrewaard 6
2904 SN Capelle a/d
IJssel
Tel. 010-4 583 161

VOORZITTER

RON DEN BREEMS

Dongedal 14
2904 CE Capelle a/d
IJssel
Tel. 010-4 505 666

REDAKTIE

C.H.M. BIEMANS

Elzenstraat 5
5461 CL Veghel
Tel. 04130-63224

OPMAAK en LAYOUT

GERARD VAN ROOIJEN
Tel. 03402 - 33027

DATABANK

Tel. 03404 - 22533

Sysop:

MICHEL & WILLEM

SPANJER

Hortensialaan 11
3702 VD Zeist
Tel. 03404-20581
SVP aléén tussen
19.00 en 22.00 uur

HARDWARE

Reparaties en
onderdelen

MICHEL & WILLEM SPANJER

Hortensialaan 11
3702 VD Zeist
Tel. 03404 - 20581
SVP alléén tussen
19.00 en 22.00 uur

VRAGEN OVER:

Superbasic, Pascal,
Machinetaal, Quill,
Archive, Abacus,
Hardware
KEES V.D. WAL
Kwekerijstraat 22
2613 VE Delft
Tel. 015 - 140367
SVP alléén tussen
20.30 en 23.30 uur

VRAGEN OVER:

Machinetaal en
Hardware
ARD JONKER
Tel. 020-251027

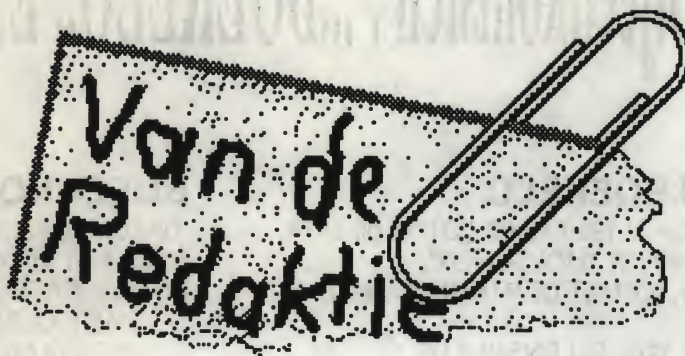
VRAGEN OVER:

QRAM/multitasking
programmatuur enz.
COEN VELDHUIS

Tel. 010-4667678

VRAGEN OVER:

Printers
PAUL MOERMAN
Tel. 010-4348803



Het bestuur en de redactie wenst U allen een zalig kerstfeest en een gelukkig nieuwjaar. We zullen proberen, met zijn allen weer veel plezier van ons ingewikkeld troetelmachientje te hebben; bij deze gelegenheid kunnen we U de geboorte aankondigen van de eerste PROLOG-versie uit eigen kring en daar zijn we bijzonder trots op, want tot nu toe is het niet gelukt ergens een andere versie op de kop te tikken, al zijn er hier en daar wel sporen dat meer mensen er al mee bezig waren; we feliciteren Hans Lub met dit produkt en zijn blij dat hij het ter beschikking stelt aan onze club zodat belangstellenden via Kees van der Wal uit onze clubbibliotheek kennis kunnen maken met deze taal of voor de meer ingewijden o.a. via de testcaseaktie om dit produkt verder met hem te optimaliseren en uit te bouwen. Onze voorzitter volgt, adviseert en werkt in alle stilte voor onze club verder, en daar zijn we heel blij mee, al heeft hij dan al eens gevraagd om een opvolger; hij stuurde ons de QUASAR-INDEX, compleet bijgewerkt tot en met het laatste nummer; zijn vorige editie ging tot en met de uitgave van numm.29. We hebben nog een "dopeling" meer bij deze gelegenheid, want Edwin van Geelen liet ons via zijn testcaseaanmelding weten over een zelfgebouwde IRIWORD tekstverwerker te beschikken "die Quill verre overtreft" en ook daarvan hebben we een eerste versie ontvangen om in de club uit te proberen.

Nog een interessante ontwikkeling is dit blad als een kleine PRINTERSPECIAL te kunnen presenteren waarin Paul Moerman die de bijeenkomst in Vlaardingen organiseerde ons op weg helpt naar het betere betaalbare printwerk voor onze computer; op de QL dag in Brussel vroegen we hem naar de mogelijkheid om een Laserprinter op de bijeenkomst in Vlaardingen te krijgen, en hieruit is een heel projekt ontstaan, en zijn toestemming om hem continu als printerspecialist voor de QL in ons blad te vermelden waarover meer in het volgende nummer. Er is nog veel meer werk aan de winkel maar dat komt U verderop vanzelf wel tegen; nogmaals, onze beste wensen.

...TWEE... QL Bijeenkomsten : ...BOEKELO.. EN ..ZIJTAART..

BIJEENKOMST IN BOEKELO

DATUM: ZONDAG 21 JANUARI 1990 13.00 TOT 18.00 UUR.

ADRES: DORPSHUIS v/h HOTEL "HOLSCHER",

BECKUMERSTRAAT 1, (IN HET CENTRUM AAN DE SPOORWEGOVERGANG)

BOEKELO TEL: 05428-1202 BIJ ENSCHEDE

PARKEREN: Op de plaats achter het hotel.

OPENBAAR VERVOER: Vanaf het station in Enschede om

10.10-11.10-12.10 uur enz. per "Bel..bus" die U ter plaatse afzet.

...deze bijeenkomstaanmelding kwam nog op het nippertje binnen, voor de afsluiting van dit nummer.....

voor activiteiten is de organisatie druk bezig om het voor iedereen zo interessant mogelijk te maken en de redactie doet wat ze kan om ook deze bijeenkomst een extra tintje te geven, al weet je in deze tijd van het jaar nooit wat voor weer we zullen hebben. Mogelijk krijgen we ook wat inbreng uit het noorden, waar altijd wel nieuwigheden zijn die nog lang niet iedereen kent.

.....dan nog iets.....

ook van de bijeenkomsten moet je het hebben

..... je neemt er altijd wat van mee.....

(programma's copieren bedoelen we hier niet mee) maar wel b.v. Reserve-ordner QUASARCHIVE a 10,- zolang de voorraad strekt, nieuws, hulp, enz.

En wat eten betreft, we zitten er in het centrum van dit gemoedelijke twentse dorpje, en dit zit ook heel goed, dwz. kleine bescheiden hap in de zaal en vlakbij een cafetaria, eethuis en restaurant.

Voor dames en kinderen : De stad Enschede heeft heel wat te bieden, ook op zondag b.v. een wandeling door het Pinetum (naaldbomen uit heel de wereld) van de TU, Natuurmuseum (Twente natuurhistorisch), Twents-Gelders-Textielmuseum, Rijksmuseum Twente, info: Groot Museumboek, VVV, enz.

Organisatie: J.H.A.M. van der Maas, Egberinksweg 101, 7548RS BOEKELO TEL. 05428-2683

BIJEENKOMST IN ZIJTAART

DATUM: Zaterdag 10 FEBRUARI 1990 10.00 TOT 16.00 UUR

ADRES: CAFE J.A. VERSANTVOORT, PAST. CLERCXSTRAAT 55,

in ZIJTAART TEL. 04130-63638

Vanuit Veghel de ZUID-WILLEMSVAART over, richting St. Oedenrode-Eindhoven, en direkt daarna bij het tweede stoplicht linksaf(hier is een bushalte van de BBA-Lijn 157 richting Eindhoven), en dan die weg 2 KM, eventueel liftend, volgen tot U met een grote bocht om het dorpje heen achterom binnenkomt.

PARKEREN: Op het dorpsplein aan de zaal.

OPENBAAR VERVOER: Tot aan de zaal per Buurtbus vanaf het Bolkenplein in Veghel, op zaterdagen heen om 13.20 en 15.50 uur en terug om 14.00 en 16.30 (Waarschijnlijk kan iedereen wel met iemand in de auto meekomen maar voor wie dat niet uitkomt hieronder wat mogelijkheden)

Vanuit s'Hertogenbosch per BBA Lijn 158 om 9.20-10.20 enz. tot het Bolkenplein in Veghel en daarna eventueel per Buurtbus naar Zijtaart, op zaterdag alleen om 13.20 en om 15.50 tot aan de zaal. Vanuit Eindhoven per BBA Lijn 157 ook om 9.20-10.20 enz. tot het Bolkenplein in Veghel en eventueel per buurtbus verder tot aan de zaal als hierboven vermeld. Vanuit Nijmegen per Zuid-Ooster Lijn 21 om 7.24-8.24 enz. tot Uden en daar overstappen op BBA Lijn 157 en verder als hierboven.

Taxi: 04130-50000-40800-63762-66666

ENTREE: Gratis

VOOR DAMES EN KINDEREN: Voor wie wil wandelen: Vanuit de kleine dorpskom komt U in alle richtingen direkt in de vrije natuur terecht en het kerktoertje wijst U altijd de weg terug, vanuit dit Klompenhout- of Populieren- en Weidenlandschap. Te voet naar Veghel kan ook, in ongeveer een uur waar vooral veel nogal keurige en ook sjieke kledingwinkels en andere in het centrum bijeen liggen.

VOOR 60+ers: s'Avonds in dezelfde zaal, dansen met muziek uit de jaren 50, incl. Sirtaki en ijs.

CONSUMPTIES: Als in elk cafe met de mogelijkheid van een kleine warme hap, soep, slaatje, enz. en aan de andere kant van het pleintje een klein eethuis voor een snack of wat uitgebreider tafelen.

WENSEN:

MEENEMEN: RESERVE ORDNER "QUASARCHIVE" 10,- ZOLANG DE VOORRAAD STREKT.

Demonstratie van vervanging van de spanningsregelaar 7805 voor een 78S05 met koelpasta(werkt prima) om vastlopen te verhelpen, dus wie last heeft moet die computer ook meebrengen.

Als we die binnen hebben gaan we ook de nieuwste Minerva-Rom-Set inbouwen.

Verder, recente ontwikkelingen, zelfbouw hardware en of software graag meebrengen en demonstreren en boven op Uw monitor met een kaart aangeven wat U hebt en welke interessante mogelijkheden het inhoudt.

Vragen liefst ook boven op Uw monitor of op een prikbord of via de microfoon stellen, want er zijn altijd wel leden aanwezig die Uw probleem kunnen helpen oplossen.

Het is nog te vroeg om hier meer konkrete zaken te noemen, maar we zullen proberen wat te organiseren, en hoeveel bezoek we uit het buitenland krijgen hangt sterk af van het weer tijdens dat weekend.

BEMIDDELING:

C.H.M. BIEMANS,
Elzenstraat 5, 5461 CL Veghel,
tel. 04130-63224

INZEND-ADRES

QUASARKOPY GEWIJZIGD.

Voortaan: Elzenstraat 5, 5461CL Veghel.

Nu we al bijna een jaar samen werken aan de redactie destilleert zich geleidelijk aan uit, waar we wat kunnen verbeteren en het werk verdelen; ondertussen kijken we uit naar versterking, want een hobby moet zoveel tijd kosten dat het leuk blijft; je moet voor je zelf ook nog tijd over houden voor andere dingen of om echt zelf met je computer bezig te kunnen zijn; we proberen het zo te regelen dat iedereen het leuk vindt om in het team te zitten. Versterking van dit team, al weten we nog niet precies wie, hoe we verder moeten gaan verdelen, enz.; er zitten in onze club veel capabele, welwillende, leden en we denken vooral (niet alleen!!!) aan jonge mensen die verwachten voorlopig wel wat tijd over te hebben voor de club, zonder dat studie, priv, en/of werk eronder lijden, alhoewel, "het bloed kruipt toch waar het niet gaan kan"; laten we die leden dan maar helpen aan een "springplank" om van hun hobby een toekomstige baan proberen te maken.

KOMPLETE CLUBBIBLIOTHEEK VAN ONZE OOSTERBUREN.

Zoals in de vorige Quasar al aangekondigd hebben we op de bijeenkomst in Brussel met de voorzitter van de grote duitse club afgesproken om onze complete clubsoftware uit te wisselen, en die is ondertussen in ons bezit.

Voor Kees van der Wal is het onbegonnen werk om al die beknopte inhoudsopgaven te gaan vertalen in het nederlands dus we gaan dit gezamenlijk aanpakken en hem daarna het totale pakket gebruiksklaar aanbieden.

Daartoe stuurt U ons (Testcaseadres: CHM Biemans enz.) (een) floppy(s) of cartridge(s) met gefrankeerde retour-enveloppe met erop de vertaling van Uw keuze uit de onderstaande programma's en U krijgt dan Uw medium terug met daarop bijgeschreven, die programma's van Uw keuze, waarvan U de Quasartekst vertaalde; graag Uw vertaling openen met het programmanummer, zoals in de Quasar afgedrukt staat; van sommige programma's bestaat die vertaling maar uit een enkele regel, maar we hopen dat U ons helpt door ook loyaal van de betere delen voor Uw rekening te nemen.

Aan leden die zich via de enquête opgaven voor het testen van software zullen we deze programma's (heel veel in het engels) geleidelijk aan gaan verzenden, maar het is wel prettig voor U en voor ons als U even apart per briefkaart laat weten als er iets bij is dat Uw speciale interesse heeft, voor zover U dit al niet deed op Uw formulier.

Club Programm Bibliothek der Sinclair QL User Club e.V. (erster in Deutschland)
Sophienstr.9. D4040.Neuss I , Duitsland.

F01. QTHELLO

Die QL-Version: ein Strategiespiel mit 3D-Darstellung
15 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F02. GALTON

Es wird die Zufallszahlen-Verteilung anhand des Galton'schen Nagelbrettes simuliert.
8 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F03. RAMDISC

Dr. Lothar Hirschbiegel QUASAR 7/1
Vollwertige statische RAM-Disk. Zur

Verwendung in Clubprogrammen von Mitgliedern freigegeben.

7 Sek. * Selbsterkl. * 3 Files

F04. REVERSI

Ein Strategiespiel aus frühen QL-Tagen.
21 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F05. SOLITÄR

Strategiespiel, auch bekannt als NIMM.
12 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F06. QSHELL

Peter Szymanski QUASAR 7/1
Ein FRONT-END für QDOS unter PASCAL geschrieben. Als Desktop einsetzbar.
58 Sek. * QUILL * 4 Files

F07. CYBORG WARS

Martin Kromke Strategiespiel vom Typ Landverwalter.
45 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F08. DEFENDER

Actionspiel in SuperBASIC. Verhindern Sie die Übernahme der Erde durch außerirdische Invasoren.
8 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F09. MASTERMIND

Strategiespiel; Superhirn. Erraten Sie die richtige Farbkombination oder lassen Sie es den QL machen.
15 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F10. INTERCEPTOR

Actionspiel aus frühen QL-Tagen. Retten Sie Ihre Städte vor einem Raketenangriff.
14 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F11. KONVERTER

Dieses Utility unterstützt die Programmübertragung von Spectrum-Basic auf den QL via Netzwerk. Das Programm dann an den QL anpassen.
6 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F12. EIGNUNGSTEST

Hier wird Ihre 'Eignung' für verschiedene Berufe anhand eines Fragenkataloges geprüft.
14 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F13. BREAKTHROUGH

Das altbekannte Geschicklichkeitsspiel in einer Oldie-Version.
6 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F14. KEY

Der neue BASIC-Befehl erlaubt die Belegung der 5 Funktionstasten mit BASIC-Befehlen o.a.

3 Sekt. * Selbsterkl. * 3 Files

F15. LIGHTCYCLE

In diesem TRON-ähnlichen Spiel gilt es, den QL bei der Jagd auf der Spielfläche in eine Sackgasse zu treiben.

23 Sekt. * Selbsterkl. * 2 Files

F16. ELIZA

Künstliche Intelligenz verhilft dem QL zu den Eigenschaften eines engl. Seelendoktors (nach J. Weizenbaum).

34 Sekt. * Selbsterkl. * 2 Files

F17. DEBUG

Vollständiger Debugger mit ausführlicher Erläuterung in 100% MC.

16 Sekt. * QUILL * 3 Files

F18. TIERE

Das Programm errät Tiernamen und lernt dabei aus seinen Fehlern. Ein Lehrstück zum Thema AI.

18 Sekt. * Selbsterkl. * 3 Files

F19. HILBERT

Harald Bensom Diese kurze Routine zeichnet die bekannte Hilbert-Kurve auf den Bildschirm.

Strukturiert programmiert.

4 Sekt. * Selbsterkl. * 2 Files

F20. SIERPINSKI

Harald Bensom

Hier wird die Sierpinski-Kurve dargestellt. Strukturiert programmiert.

4 Sekt. * Selbsterkl. * 2 Files

F21. FASTBASIC

Dr. Lothar Hirschbiegel

Die Schnelladeroutine für BASIC-Programme aus QUASAR. FSAVE, FLOAD und FLRUN machen dem QL-BASIC Beine. Files nur in gleicher Hard- und Softwarekonfiguration austauschbar.

3 Sekt. * Selbsterkl. * 3 Files

F22. MEMTEST

Harald Bensom

Der Job zeigt auf Wunsch die Speicherbereichsverteilung an. Ein echtes Window verhindert dabei die Zerstörung des Hintergrundes.

4 Sekt. * Selbsterkl. * 2 Files

F23. CAD

Peter Szymanski

Schaltungslayout-Erstellung in PASCAL.

36 Sekt. * Selbsterkl. * 2 Files

F24. FM_TP

Harald Bensom

Sammlung von BASIC-Prozeduren und Funktionen aus verschiedenen Bereichen. Auch zur Demonstration strukturierten Programmierens.

17 Sekt. * Selbsterkl. * 2 Files

F25. GOLF

Aus QL User Eine Golf-Simulation.

28 Sekt. * Selbsterkl. * 2 Files

F26. INVADERS

Aus QL User Wer kennt das Invader-Thema nicht? Es gilt die 3'S-Taktik: schießen, schießen, schießen...

14 Sekt. * Selbsterkl. * 3 Files

F27. WORLD

Aus QL World Erzeugt eine stilisierte Weltkarte im hochauflösenden Mode.

29 Sekt. * Selbsterkl. * 2 Files

F28. RELATION

Aus QL User Verwaltung von Familiensammbäumen innerhalb von ARCHIVE. Sehr instruktiv. Incl. engl. Anleitung.

88 Sekt. * QUILL * 9 Files

F29. QLCAD

Schaltungslayout-Erstellung in BASIC.

41 Sekt. * QUILL * 4 Files

F30. NOTEPAD

Aus PCW Neuer BASIC-Befehl stellt Notizblatt-Funktion zur Verfügung.

27 Sekt. * QUILL * 5 Files

F31. FROGGY

Aus QL User Hier ist ein Frosch heil über eine gefährliche Straße und einen Fluß zu bringen.

32 Sekt. * Selbsterkl. * 3 Files

F32. MUNICH DRAW

Andreas Hofbauer Einfaches

Grafikprogramm in BASIC mit MC-Teil.

95 Sekt. * QUILL * 7 Files

F33. PENTATHLETE

Aus QL User Leichtathletik auf QL-Art bequem vom Sessel aus. Wer wird Sieger?

48 Sekt. * Selbsterkl. * 3 Files

F34. FCOPY

Aus QL User Eine schnelle Kopieroutine für Microdrives.

25 Sekt. * Selbsterkl. * 4 Files

F35. SKAT

Norbert Rörig Endlich auch Skat auf dem QL. Schöne Grafik.

103 Sekt. * Selbsterkl. * 3 Files

F36. BERG

Norbert Rörig Strategiespiel vom Typ Landverwalter. Führen Sie Ihr Königreich zu Wohlstand und Reichtum.
43 Sekt. * Selbsterkl. * 2 Files

F37. HUNGRYHARRY

Pacman-like Spiel.
19 Sekt. * Selbsterkl. * 2 Files

F38. MANDELBROT

Elmar Dünßer Mandelbrot-Berechnung in kompiliertem BASIC mit grafischer Ausschnittsbestimmung.
99 Sekt. * HELP-File * 5 Files

F39. 3D

Guido Janzen Kleines Demo zur Demonstration der 3D-Darstellung unter Verwendung der Rot-Grün-Brillen-Technik.
13 Sekt. * Selbsterkl. * 2 Files

F40. DEU

Christian Cahn von Seelen Die Routine aus QUASAR ersetzt die eckigen und geschweiften Klammern auf dem QL mit den richtigen dt. Umlauten. Zur Verwendung in QUILL zusammen mit geeigneten TRANSLATES in PRINTER_dat.
11 Sekt. * QUILL * 3 Files

F41. BILLYBOUNDER

Aus QL User Ein Plattformspiel.
27 Sekt. * Selbsterkl. * 2 Files

F42. VARDUMP

Dieser Variablendump gibt alle in einem BASIC-Prog. benutzten Variablen aus.
8 Sekt. * QUILL * 3 Files

F43. MINERS

Sie müssen als Minenbesitzer gegen die Konkurrenz bestehen. Nur zufriedene Arbeiter und eine weitsichtige Verkaufspolitik bringen Erfolg.
22 Sekt. * Selbsterkl. * 2 Files

F44. STARPORT

Aus QL World Das bekannte Space-Invaders-Thema in einer modernen Ausgabe.
9 Sekt. * Selbsterkl. * 5 Files

F45. ATTACK

Aus QL World Eine Version des Defender-Themas.
12 Sekt. * Selbsterkl. * 3 Files

F46. MGG-PATCH

Beseitigt den POINT-Fehler der deutschen QL-Version.
Unentbehrlich bei allen Grafikprogrammen.
5 Sekt. * Selbsterkl. * 3 Files

F47. PRGCONV

Rainer Fischer Konvertiert englische und deutsche ARCHIVE-Programme untereinander, ohne daß beide Versionen verfügbar sein müssen.
45 Sekt. * Selbsterkl. * 4 Files

F48. QL DEMOS

Frank Andert Zwei atemberaubende Demos der QL-Fähigkeiten. Animierte Grafik a la Spiegelkugel.
9 Sekt. * Selbsterkl. * 3 Files

F49. NLQ

Aus QL World Schönschrift-Fähigkeit nun auch für alle betagten Epsonkompatiblen Drucker.
18 Sekt. * QUILL * 3 Files

F50. RECHNEN

Friedrich Nölting Verschiedene mathematische Routinen.
100 Sekt. * QUILL * 5 Files

F51. DISTANZEN

Friedrich Nölting Ermittelt Distanzen zwischen einer Reihe deutscher und europischer Städte.
98 Sekt. * QUILL * 5 Files

F52. SPIELE 1

Diverse Autoren Einige BASIC-Programme (CP/M, MS-DOS), die von R.W. Gerling an den QL angepaßt wurden.
165 Sekt. * Selbsterkl. * 8 Files

F53. CK

Aus CK Drei Programme von R.W. Gerling.
15 Sekt. * Selbsterkl. * 4 Files

F54. QL FORTH

R.W. Gerling Einfacher Forth-Interpreter in BASIC. Zum Hineinschnuppern in Forth gedacht.
14 Sekt. * Selbsterkl. * 2 Files

F55. CLICK

Dr. L. Hirschbiegel u. P. Szymanski Diese Routine aus QUASAR bietet neben einer hinsichtlich der dt. Umlaute geänderten Tastenbelegung beim engl. QL auch eine BildschirmschutzSchaltung und einen Tastenklick.
12 Sekt. * QUILL * 3 Files

F56. TASTO

Ralph Musau Sensoähnliches BASIC-Spiel. Gedächtnistraining durch Wiederholung einer vom Computer vorgegebenen Tonfolge.
6 Sekt. * Selbsterkl. * 2 Files

F57. WINDOW

Ralf Biedermann Utility für 'echte' Windows in BASIC. Auch Fenster anderer Jobs können als 'echt' deklariert werden. Arbeitet auf allen ROM-Versionen; Source Code anbei.

47 Sek. * QUILL * 8 Files

F58. SPRITE-UTILITIES

Dietmar Gruber Endlich ein vernünftiger Sprite-Editor für den "Super-Sprite-Generator V4.0" von Digital Precision. Incl. Frame-Catcher, mit dem man aus fertigen Screens Frames herauskopieren kann. So macht der SSpG endlich Spaß.

176 Sek. * QUILL * 9 Files

F59. MANDELBROT DEVPAC DEMO

Christian Cahn von Seelen Sein 'letztes Wort zum Thema'. Dieses Public Demo demonstriert einen Teil der überragenden Fähigkeiten seines Programmpaketes.

186 Sek. * QUILL * 5 Files

F60. FORMDRUCK

Hans-Gerd Peerenboom Utility für ARCHIVE. Ermöglicht wortweisen Umbruch bei der Bildschirm- oder Druckerausgabe

16 Sek. * QUILL * 5 Files

F61. WINDOWS

Uwe Maas Stellt eine konsequente Weiterentwicklung der Screensave-Routinen für die große Gruppe der SuperBASIC-Anwender dar.

32 Sek. * QUILL * 5 Files

F62. ARCHIVE-UTILITY

Hans Hölscher Schützt Archive-Prozeduren, hebt den Schutz wieder auf und kann manchmal nachträglich offengebliebene Archive-Dateien schließen.

8 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F63. TINY-TOOLKIT (V1.09)

Matthias Leidig Toolkit mit vielen neuen Funktionen, die in anderen Kits meist fehlen oder unvollständig sind. Kommerzielle Nutzung untersagt!

62 Sek. * Text * 4 Files

F64./65. QUASAR_DBF

(GROSSPROGRAMM - NUR DISKETTE) ETAMAX (Axel Schmidt) ARCHIVE-Datenbank mit kompletten Daten QUASAR 1 bis 16. Wird vom Autoren updategehalten, auch für User und DFÜ. Speichererweiterung notwendig.

Datenfilegröße übersteigt die Microdrive-Kapazität, deshalb nur auf Diskette bestellbar und lauffähig!

392 Sek. * QUILL * 9 Files

F66. DISK-UTILITIES

ETAMAX (Axel Schmidt) RENAME des Disk-Namens, in BASIC oder QLib't; Zwischenüberschriften für Ordnung mit vielen Dateien, QLib't. Nichts Großes, aber wichtig. TK2 erforderlich; ohne Floppy zwecklos.

69 Sek. * Selbsterkl. * 4 Files

F67. SPEEDSCREEN_PATCH

ETAMAX (Axel Schmidt) Ready-to-use; TK2 erforderlich; für LIGHTNING zwecklos. Dank auch an andere, die darüber geschrieben haben! 100% BASIC.

4 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F68. PROTECT V.XX

ETAMAX (Axel Schmidt) Ein Beitrag zur Sicherheit im Datenverkehr. Nicht der einzige, nicht der erste, nicht der letzte. BASIC-Source und QLib't.

34 Sek. * Selbsterkl. * 3 Files

F69. KRW = KILL-RES-WIPE

Peter Beule Siehe F140.

F70. DRACHE

Franz Herrmann Farb- und Muster-Demo zum Nur-Hinsehen und Freuen, oder math. Spielereien. (Siehe dazu auch QUASAR 16.) _scr ist ready_scr für Eilige.

68 Sek. * Selbsterkl. * 3 Files

F71. MATCHBOX

Jürgen Bozek Das Spiel mit Zündhölzchen, jetzt phosphatfrei am Bildschirm! Ein gelungenes Beispiel dafür, daß SUPERCHARGE funktioniert! Durch Aufhebung der Zündholzsteuer jetzt kostenfrei.

44 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F72. SCHACH-SPRINGER

Jürgen Bozek Das (nicht Axel) Springer-Problem für alle, denen CHESS zu schwer ist. Gute Grafik und Bedienerführung; kein mühseliges Anheben von teuren Figuren. Nur die Problemlösung bleibt unklar.

48 Sek. * Selbsterkl. * 3 Files

F73. AMIGO-AMIGA

Michael Bayer Nur Hinseh-Demo, aber faszinierend. Kein TK2, keine Speichererweiterung, keine Floppy erforderlich.

52. Sek. * Selbsterkl. * 3 Files

F74. AUTOMATIC FILE FLUSHER

Harald Wilhelm Der Flusher sorgt dafür, daß der Benutzer bei offenen Dateien sicher sein kann, auf Floppy das wiederzufinden, was er glaubt, finden zu

müssen. Aus QUASAR 15/16. Mit Source.
7 Sek. * Selbsterkl. * 3 Files

F75. NUL-DEVICE

Jochen Merz QUASAR 16/3
Was Sie schon immer haben wollten, aber
nie zu wünschen gewagt haben. NUL-
Device läßt alles verschwinden. Mit
Source, wahlweise direkt ins NUL-Device
leiten.
Kommerzielle Nutzung untersagt!
7 Sek. * Selbsterkl. * 3 Files

F76. PICKER

Harald Wilhelm Pickt Jobs, die auf eine
Ausgabe warten, an die Oberfläche.
Benötigt das Pointer Interface. Mit Source!
10 Sek. * Selbsterkl. * 3 Files

F77. STAR TREK

Endlich ist es da! Eine Version des
bekannten Spieles für den QL.
SuperBASIC und compiliert.
117 Sek. * Selbsterkl. * 3 Files

F78. MERKBLATT FÜR AUTOREN

Stand Mrz '89 Das bewährte Merkblatt für
jeden Autoren unserer CPB! Auch "alte
Hasen" unter den Autoren sollten die
jeweils neueste Version lesen!
58 Sek. * QUILL * 2 Files

F79. YAHTZEE

Aus QL World Das Würfelspiel in
compilierter Form. für ein bis drei Spieler.
80 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F80. SYSTEM UTILITIES 1

Ralf Biedermann Sammlung 'kleiner'
Utilities, die das Pointer-Interface
benutzen und benötigen. UPN-Rechner,
Adressverwaltung, Subdirectories,
Funktionstastenbelegung, und, und...
Kleine Jobs mit eigenen Help-Files.
Kommerzielle Nutzung untersagt!
104 Sek. * Selbsterkl. * 12 Files

F81. 3D OXO

Kreise und Kreuze müssen so verteilt
werden, daß man drei in eine Reihe Reihe
bekommt; in drei Dimensionen. Der
Gegner versucht das aber auch!
SuperBASIC und compiliert.
52 Sek. * Selbsterkl. * 3 Files

F82. GO

Aus QL World Das fernöstliche Brettspiel.
In SuperBASIC und compiliert. Lassen
auch Sie sich verzaubern.
130 Sek. * Selbsterkl. * 3 Files

F83. QPTR HILFE DEMO

Wolfgang Vogel Gutes Demo der QPTR-
Befehle. Eigene Hilfe-Dateien können

damit in neue Programme eingebunden
und menügesteuert benutzt werden.
Pointer Environment und QPTR-
Erweiterung notwendig. Mit eigener Hilfe-
Datei.

33 Sek. * Selbsterkl. * 4 Files

F84. SHAPE

Ralf Biedermann Grafikerweiterung mit
Document, Demo und allem, was
dazugehört. Neue, schnellere Version.
Kommerzielle Nutzung untersagt!
100 Sek. * QUILL * 6 Files

F85. LOADER

Ralf Biedermann
Datagenerator, der Maschinencode in
BASIC-DATA-Zeilen umwandelt. Zum
Veröffentlichen von Programmen. Die
DATA-Zeilen besitzen eine Checksumme,
so daß Tippfehler vom SuperBASIC-
Loader erkannt werden. Reiner MC, mit
Source. Neue Version. Kommerzielle
Nutzung untersagt!
25 Sek. * QUILL * 4 Files

F86. SHELL

Ralf Biedermann
DAS Hintergrundprogramm für den QL.
Alles was man tun muß, kann man damit
machen. Dateien, Jobs und fast alle QL-
internen Werte verwalten! Jetzt auch
GRAM-kompatibel (wenn vor GRAM
gestartet). Einige Teile sind schon
ausgekoppelt, die System Utilities.
Sinnvoller Einsatz nur mit Disklaufwerk
und RAM-Erweiterung!
Kommerzielle Nutzung untersagt!
205 Sek. * QUILL * 4 Files

F87. 3D IRRGARTEN

Finden Sie in einem 3D-Irrgarten den
Ausgang. Rennen Sie gegen die Zeit. Die
Karte kann jederzeit eingesehen werden.
14 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F88. BOMBER

Aus QL World Zerstören Sie die Häuser
einer Stadt, bevor Ihr Flugzeug an ihnen
zerschellt. Über Geschmack läßt sich
streiten.

15 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F89. BOX

Einfaches Erstellen von Fenstern mit den
Cursortasten. Anschließend werden
die nötigen Parameter angezeigt.
3 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F90. DART

Aus QL World Simulation des Spieles aus
den englischen Pubs. Einfach zu bedienen
(CTRL - ALT).
16 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F91. QLBERT

Kostenlose Version des bekannten Spieles.

15 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F92. 4 GEWINNT

Noch eine Version. In SuperBASIC und compiliert. für einen Spieler gegen den QL.

63 Sek. * Selbsterkl. * 3 Files

F93. SPACEPODS

Verhindern Sie, daß die Spacepods von Außerirdischen gestohlen werden. Für einen Spieler.

25 Sek. * Selbsterkl. * 3 Files

F94. COSMIC

Gehen Sie aus der galaktischen Revolution als Sieger hervor. Sehr komplexes Spiel mit Handel und allem, was das Universum ausmacht.

33 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F95. MAZE

Noch ein Labyrinth, bei dem Sie den Ausgang finden müssen.

18 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F96. QWHIST

Aus QL World Eine Version des Kartenspieles WHIST für den QL in SuperBASIC mit guter Animation.

42 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F97. SLIDER

Aus QL World Versuchen Sie, den Tempel geradezurücken. Shuffle-Board-alike. Schieben Sie die Teile so lange hin und her, bis sie (oder Sie) passen. In SuperBASIC.

11 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F98. SOLITAIR

Überspringen Sie die Lücken! Das bekannte Spiel in SuperBASIC. Sehr sehenswerte Animation und Online-Hilfe.

19 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F99. KALENDER

Frank Nölting Wochentagsbestimmung, Differenz zwischen zwei Daten und so weiter; alles kein Problem. SuperBASIC mit nettem Start-Screen.

76 Sek. * Selbsterkl. * 3 Files

F100. NEWFORMAT

Hans Hölscher Mehrfaches Formatieren von Cartridges, mit Fehlerbehandlung. Compiliert (Qliberator) und komfortabel, da menügesteuert. Auf allen ROM-Versionen getestet.

34 Sek. * Selbsterkl. * 3 Files

F101. HENON KURVE

Franz Herrmann Grafische Darstellung der Henon Kurve. Zum Ansehen gut geeignet, da durchstrukturiert.

20 Sek. * QUILL * 3 Files

F102. KRYPTO

Franz Herrmann Ausbaufähiges Kryptologieprogramm aus QUASAR 17.

3 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F103. DFÜ-PAKET (V1.20)

Matthias Leidig Terminalprogramm mit Wählfunktion für Modems, "Telefonbuch", QTrans (QL<->QL) und XModem (XModem, XModem 1K, CRC), VT52- und VT100-Emulation.

Kommerzielle Nutzung untersagt!

200 Sek. * Text * 9 Files

F104. SORT

Franz Krojer Sortiert Textzeilen (auch Spaltenabschnitte daraus) unter Berücksichtigung der Umlaute etc. C-Code liegt bei und darf geändert werden.

85 Sek. * QUILL * 4 Files

F105. WELTZEIT

Hans Herrmann Berechnet die Weltzeit an fast jedem Ort der Erde. Mit großer Anzahl DATA's, die die Orte und Länder enthalten.

35 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F106. PI

Ralf Biedermann Berechnet die Zahl PI auf beliebig viele Stellen genau und schnell! Mit MC-Source.

27 Sek. * QUILL * 5 Files

F107. FAKULTÄT

Ralf Biedermann Berechnet eine beliebige Fakultät auf beliebig viele Stellen genau und schnell. Mit MC-Source.

11 Sek. * QUILL * 5 Files

F108. LIFE

Ralf Biedermann QL-Version des Spieles LIFE. Erzeugt die folgenden Versionen von Zellen. Mit Zufallsbild und Editiermöglichkeit.

Außerdem MC-Source.

27 Sek. * QUILL * 5 Files

F109-112. XLISP

David Michael Betz

PD-LISP-Interpreter in C. Mit Source, umfangreichem QUILL_doc und Beispielprogrammen!

193/195/183/161 Sek. * QUILL * 40 Files

F113. STICKS

Ralf Biedermann Sehr schönes Grafikdemo mit schneller Line-Routine.

Nach einer Idee aus dem Rundbrief von NORD I. Mit MC-Source und QUILL_doc. 32 Sek. * QUILL * 5 Files

F114. FONT

Ralf Biedermann Übertragen von normalen QL-Zeichensätzen in Druckerfonts. Für EPSON-kompatible 9-Nadler. Zwei fertige Druckerfonts anbei. 16 Sek. * QUILL * 5 Files

F115. SYSTEM UTILITIES 2

Ralf Biedermann Umbenennen von Files, Ansteuern der meisten Druckerfunktionen, Subdirectories unter TK2 und Tastatormacros bequem aus Pointer-gesteuerten Programmen heraus. Nur für Disketten! PointerEnvironment nötig!

Kommerzielle Nutzung untersagt!
76 Sek. * Selbsterkl. * 7 Files

F116. SCOPY

Ralf Biedermann Extrem schnelles Sektorkopierprogramm, das NUR belegte Sektoren kopiert. Läuft mit Einzel- oder Doppellaufwerk. Kopiert auch komprimiert (die Sektoren einzelner Files werden nacheinander abgelegt - dadurch schnelleres Laden) sowie halbvolle 80-Track-Disketten auf 40-Track-Disks und umgekehrt (komprimiertes Copy nur mit Doppellaufwerk). Nur für QDOS einsetzbar.

Kommerzielle Nutzung untersagt!
17. Sek. * Selbsterkl. * 3 Files

F117. EPROG 1V43

Wilfried Krummrey/Matthias Leidig Treiberprogramm für das EPROM-Programmiergerät EPROG-27011 (Conrad).

BASIC-Source und compiliert.
107 Sek. * Text * 7 Files

F118. NEWCLICK

Bernd Apitz Newclick ist eine Verbesserung der Click-Routine von Dr. L. Hirschbiegel und P. Szymanski. Folgende Funktionen sind an- und abschaltbar:

Klick, deutsche Tastaturbelegung, Bildschirmschutz, Anzeige der aktivierten Funktionen.

17. Sek. * QUILL * 5 Files

F119. TETRIS

QLCF Schnelles Reaktionsspiel, das uns der französische QL-Club zur Verfügung stellte. Herabfallende Teile müssen zu einer geschlossenen Zeile zusammengefügt werden, damit diese absackt und Platz schafft für weitere Figuren. TETRIS kann stundenlang fesseln. Compiliert und BASIC-Source. Wahlweise Color oder einfarbige

Darstellung. Automatischer RESET auf 128KB für gleiche Chancen bei Wettbewerben.

112 Sek. * QUILL * 5 Files

F120. QBALL

QLCF Spiel, ähnlich Marble Madness, mit schnellem Grafikaufbau. Anleitung in deutsch.

59 Sek. * QUILL * 3 Files

F121. QSLOT

Sönke Müller-Lund Ein absolut langweiliger Spielautomat, mieser Sound und schlechte Grafik, zum Ärgern und Vergessen. Schade um die Sektoren!

33 Sek. * Selbsterkl. * 5 Files

F122. MANDELBROT-SPEZIAL DEMO

Sönke Müller-Lund Demo-Version des Programmpaketes MANDELBROT SPEZIAL (Nr. 153/154) mit eingeschränkten Funktionen. Konfigurator ist dabei.

193 Sek. * QUILL * 6 Files

F123. EPROG 27011

Kay Kuperschmidt Ein weiteres Programm, um EPROMs mit dem Conrad-Eprommer zu brennen. BASIC und Turbo-compiliert.

205 Sek. * Selbsterkl. * 5 Files

F124. RETTUNG

Ralf Biedermann Damit können gelöschte Files auf Diskette halbautomatisch wieder zurückgeholt werden.

Kommerzielle Nutzung untersagt!
23 Sek. * QUILL * 3 Files

F125. TRACK 84

Ralf Biedermann Mit der kurzen BASIC-Prozedur (F84 "flpx_") kann man Disks mit 84 Tracks formatieren und auch beschreiben. Siehe QUASAR 19. TOOLKIT II erforderlich!

Kommerzielle Nutzung untersagt!
2 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F126. TCOPY

Ralf Biedermann Die Steigerung von SCOPY (ist auch implementiert) ist TURBOCOPY! Kopiert eine 2*80-Track-Disk in 128 Sek., mit Verify in 160 Sek.! Nur für CST-Controller mit 8 KB EPROM, Trumpcard oder SuperQBoard! Mit Installierungsprogramm.

Kommerzielle Nutzung untersagt!
22 Sek. * QUILL * 3 Files

F127/128. RECHNUNG

Franz Götz Das Programm, lange unter Nr. 87 als ARCHIVE-Version verkauft, jetzt

in überarbeiteter BASIC-Auflage kostenlos. Fakturierung mit 200 Adressen, 70 Gesprächsnotizen, 100 Artikeln, 70 Akkorden, Etikettendruck für die Format 70*70, 89*36 und 25*15 mm. Gut für Kleinbetriebe. Nur mit Speicherweiterung und Diskette lauffähig!
763 Sek. * QUILL * 18 Files

F129. 3D-PLOT

Uwe Raabe 3D-Plot zaubert Ihnen hochauflösende, dreidimensionale Rotationsgrafiken von beliebigen Funktionen auf den QL-Screen. Beliebig ausbaubar.
4 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F130. UTILITIES I

Thilo Oldiges Fünf Programme: MEN' ist ein Menü-Programm zum Laden eines Files; QSORT für Ausdruck einer sortierten File-Liste; FCHANGE zum Ändern von BASIC-Progs: Kürzen, Formatieren, Zeilennummern hinzufügen bzw. löschen; DMAKER ist ein DATA-Zeilen-Generator; HCOPY (0.5KB MC, mit Source) erlaubt den Ausdruck des gesamten Screens über die ganze Höhe und Breite von 12"-Papier, Schattierung der Farben, für EPSON-kompatible über ser1_.
100 Sek. * QUILL * 12 Files

F131. VOKABEL-TRAINER

Stefan Fröhling Jetzt kostenlos (vorher Nr. 75). Dieses Vokabel-Lernprogramm kann für fast alle Sprachen benutzt werden. Es können eigene Dateien erstellt und alphabetisch geordnet werden. Nach der Abfrage werden falsche Vokabeln ausgedruckt, damit diese gelernt werden können. Kann auch als Lexikon benutzt werden. Enthalten ist eine 2000 Vokabeln große Französisch-Datei, die etwa 80% der gebräuchlichsten Wörter aufweist. Nur mit RAM-Erweiterung und Diskette lauffähig!
192 Sek. * Selbsterkl. * 11 Files

F132. RB_ARC

Ralf Biedermann Jetzt gibt es auch für den QL ein Programm, das Files kürzt und aneinanderhängt. Ideal, um Daten zu versenden oder in Mailboxen abzulegen. Zur Datensicherung sind jetzt weniger Datenträger erforderlich. Mit Source. Kommerzielle Nutzung untersagt!
66 Sek. * QUILL * 4 Files

F133. SYSTEM UTILITIES 3

Ralf Biedermann Die bewährte Reihe der Utilities um das Pointer-Interface wird fortgesetzt. Tastaturrecorder, Funktionstastenbelegung unter Hotkey II

und Buttons für Jobs. Wenn von den Benutzern neue Ideen kommen, werden diese noch eingebaut (soweit machbar). Kommerzielle Nutzung untersagt!
72 Sek. * Selbsterkl. * 10 Files

F134. LIFE 2

Ralf Biedermann Die wohl schnellste Life-Simulation auf dem QL in MC mit vielen neuen Features. Das muß man gesehen haben! Mit Sourcecode. Nur mit Speichererweiterung lauffähig.
56 Sek. * QUILL * 6 Files

F135. HEADER

QLCF/Franz Herrmann Das Programm sucht nach EPROMs im Speicher und zeigt sie an. Es ist sehr nützlich als Programmier Vorbild für BASIC-Programmierer. Aus dem Französischen ins Deutsche übertragen.
15 Sek. * QUILL * 3 Files

F136. LA FRANCE

QLCF/Franz Herrmann Mit diesem Programm kann man unser Nachbarland Frankreich kennen- und achten lernen. Aus dem Französischen ins Deutsche übersetzt.
19 Sek. * Selbsterkl. * 3 Files

F137. PROFILS

QLCF/Franz Herrmann Das Programm erstellt einen 3D-Drehkörper, der vorher definiert wurde. Sehr schön, recht kurz. Aus dem Französischen ins Deutsche übersetzt.
14 Sek. * QUILL * 3 Files

F138. LISSAJOUS

Franz Herrmann Nun wieder eine deutsche Produktion, die die Keywords von SHAPE (F84) benötigt. Damit können interessante Lissajous-Kurven erstellt werden.
11 Sek. * QUILL * 3 Files

F139. TI30 GALAXY

QLCF
Nachbildung des berühmten Taschenrechners von Texas Instruments. Steuerung mit Joystick oder den Cursortasten. Sieht sehr gut aus.
67 Sek. * Selbsterkl. * 2 Files

F140. BEULETOOLS

Peter Beule Toolkit mit vielen nützlichen BASIC-Keywords, das nur 3.5 KByte Speicher benötigt. Außerdem ist ein Utility dabei, daß bei der ABC-Tastatur automatisch zwischen JFC-Maus und Tastatur umschaltet. Darüberhinaus die Source-Codes für einen Schnellreset zur Einbindung ins ROM und eine Routine um Jobs

ROM-fähig aufzusetzen. für QL-Atari-Benutzer befindet sich ein Patch für das File ATARI_german dabei, das einen normalen Tastatur-Reset ermöglicht.
Kommerzielle Nutzung untersagt!
61 Sek. * QUILL * 8 Files

F141. FILTER24

Jochen Merz Filterprogramm, mit dem auf 24-Nadlern endlich vernünftige Hardcopies möglich sind. Vor Einsatz dieses Utilities muß das Bild (Screen oder Page) in eine Datei "gedruckt" werden.
7 Sek. * QUILL * 3 Files

F142. BASIC PASCAL

Rainer Kowallik Ein Programm, mit dem SuperBASIC-Programme in TURBO-Pascal übersetzt werden können. Leider sieht das Ergebnis sehr liederlich aus. Aber der Anfang ist gemacht! BASIC-Source und Compilat.
134 Sek. * Selbsterkl. * 3 Files

F143. PROC-EDITOR

Rainer Kowallik/MatthiasLeidig Mit diesem nützlichen Programm können Prozeduren und Funktionen aus BASIC-Programmen extrahiert werden. Greifen sie auf andere Procs zu, so werden auch diese berücksichtigt. So kann eine umfangreiche Modulbibliothek entstehen. RAM-Disk erforderlich! BASIC-Source und Compilat.
48 Sek. * Selbsterkl. * 3 Files

F144. VT100-EMULATOR

Rainer Kowallik Damit kann der QL als Terminal z.B. an einer Workstation betrieben werden. Wegen der Größe des Paketes liegt es "geARced" vor und muß vor Gebrauch mit RB_ARC (F132) entpackt werden.
200 Sek. * QUILL * 3 Files

F145. QLIB-UTIL

Matthias Leidig Mit diesem Utility lassen sich MC-Files leichter in QLiberator-Compile linken, weil es in vielen Fllen die Werte für INIT und TABLE finden kann (REMark \$\$asmb=filename,INIT,TABLE). Sehr ntzlich für Anwender dieses Compilers. Tiny_Tk (F36) ist unbedingt erforderlich. Kommerzielle Nutzung untersagt!
72 Sek. * Selbsterkl. * 3 Files

Diverse berichten

Verhuisd naar Engeland en wil SIN-QL-AIR-leden eventueel helpen:
A.J.P.M.Mekel, Picassohof 46, 5613MC Eindhoven NAAR:
75 COLERIDGE CRESCENT,
GOVING BY SEA, WORTHING
W.SUSSEX BN11 6LU, ENGELAND.
TEL. 09 44 903 40795.

Urs Koenig van Cowo Electronic (QL CLUB ZWITSERLAND), Muensterstrasse 4,
CH-6210 Sursee, tel. 09 41 45 21 14 78 belde ons dat hij een PROLOG versie voor de QL heeft gevonden, (dit naar aanleiding van ons verzoek in Brussel), voor DM 1000,- inclusief alle rechten, maar dat hij niet weet of het wel werkt, want het is in eerste instantie voor een andere computer geschreven en vindt die prijs ongehoord en gevaarlijk, zelfs voor enkele europese clubs samen, waarop we hem gezegd hebben er nu in Nederland uit onze eigen club een te hebben om mee te gaan werken, die in de clubbibliotheek komt.

Verder vroeg hij naar "MODULA II"; WIE HEEFT DIE EN/OF WERKT HIERMEE?

Te koop: Op de QL-Dag in Boekelo en Zijtaart bij de redactie: QUASARCHIVE ORDNERS 10,- ZOLANG DE VOORRAAD STREKT.

Een BOMvrije QL

Uitsluitend voor ervaren soldeerbout technneuten.

Onze Sinclair QL computer bestaat al tamelijk lang en heeft tenminste drie grote wijzigingen ondergaan voordat de productie gestopt werd. Twee tamelijk algemene problemen bleken bij de QL op te treden en hoewel sommige eigenaren het nooit gemerkt hebben, zijn anderen geplaagd en hebben er soms veel geld aan gespendeerd om frustraties te voorkomen en soms zelfs hun QL erdoor opzij gezet.

Vertaling en bewerking van een artikel geschreven door Dennis Briggs in QL World van Nov. 1989 door Hans Faber.

Het grootste probleem is het gebruik van Microdrives (Hoewel... wel eens een C64 of een MSX gebruiker met datacassette gehoord ?) en dit kan worden opgelost door over te gaan op het gebruik van diskdrives zonder dat het je de kop kost !

Het tweede probleem is de betrouwbaarheid . Laten we vooropstellen dat de QL even betrouwbaar is als andere computers die bedragen kosten met meerdere cijfers. De meeste computers zijn immers uit dezelfde componenten samengesteld. De QL is op sommige punten voor verbetering vatbaar en dat is ook in het verleden vaak gepoogd door de aanschaf van allerlei snufjes die bedragen moesten opbrengen van Hfl. 50,- tot 100,-. Terwijl de theoretici aan het theorethiseren waren, hebben enkele praktijkmensen de oorzaken onderzocht en de antwoorden gevonden. Een kleine chronologische recapitulatie zal ons iets laten zien over de achtergronden. In de begintijd van de productie was er nog niet zo'n stringente kwaliteitscontrole, maar in de loop der tijden zijn de slechtste exemplaren (wel) stuk gegaan en bestaan niet meer. De vroegste Psion software is aangemaakt met een onzorgvuldige vermenigvuldigings methode en dat heeft er ook toe bijgedragen dat er gebruikers met frustraties rond liepen, maar gelukkig, de kwaliteitscontrole werd spoedig beter en ook de software werd snel beter gecopieerd.

Een deskundige(?) beweerde bij verschillende gelegenheden dat het moederboard was ontwikkeld voor 5 volt maar dat de ULA (Uncommitted Logic Array) chips voor 6 volt waren ontworpen. Er zijn geen redenen om dit verhaal in twijfel te trekken, maar om de QL alsnog

om te bouwen, dat gaat duidelijk te ver en blijkt ook niet nodig.

Verdere uitleg :

De technicus voor het ontwerpen van Power Supplies (Voedingen) werd geraadpleegd en verklaarde waarom de standaard voeding niet geschikt is voor zijn taak;(zelf zou hij het beter gedaan hebben). De QL voeding is in grote aantallen en voor lage prijzen gemaakt en dat is in veel gevallen voldoende. Hetzelfde geldt voor storingsonderdrukkers (Spike suppressors) en het vervangen van de 5V regulator door een zwaardere binnen in de QL. Toen de uitbreidingen betaalbaar werden, namen de problemen door diverse oorzaken toe, hoofdzakelijk door de (niet)_samenwerking tussen de programma chip op de uitbreiding, die soms in conflict kwam met de 8301 ULA. Vervanging van deze chip door een van de 4 andere 8301 chips was meestal de oplossing.

< VERBETERINGEN >

Twee technische QL_specialisten hebben zich op het probleem van het willekeurige "hangen" gestort en zijn met de volgende oplossingen uit de bus gekomen.

Nogmaals, enige ervaring met de soldeerbout is gewenst !

- 1 Vervang de 7805 door de 2 Amp 78S05
Dit kan zonder soldeerbout en deze "driepoot" zit op de zwarte koelplaat rechts boven de microdrives. Het verdient aanbeveling om hier nog wat zgn. koelpasta tussen te smeren voor een betere warmte_afgifte.

Plannen zijn in de maak om dit tijdens de bijeenkomsten voor U beschikbaar te hebben (Pasta en 78S05 zijn dan aanwezig)

- 2 Controleer of de spanning op de 68008 (De grote chip geheel links) 4.9 volt is, zoniet controleer dan de spanning op de 5V regulator en vervang deze zonodig.

Solder a 0.22uF from pin 13 to pin 15 of the 68008.

Connect the CPU ground to the 8301 ground with a 1000pF capacitor.

Replace ICs 19, 20 and 21 with HCT types or solder a 200pF capacitor from pin 8 to pin 14.

Ferrite beads

Thick solid cored wire with two or three ferrite beads from 5V regulated output to the RAM supply track from here to here.

Fit a 4.7uF tantalum to decouple every fourth memory chip.

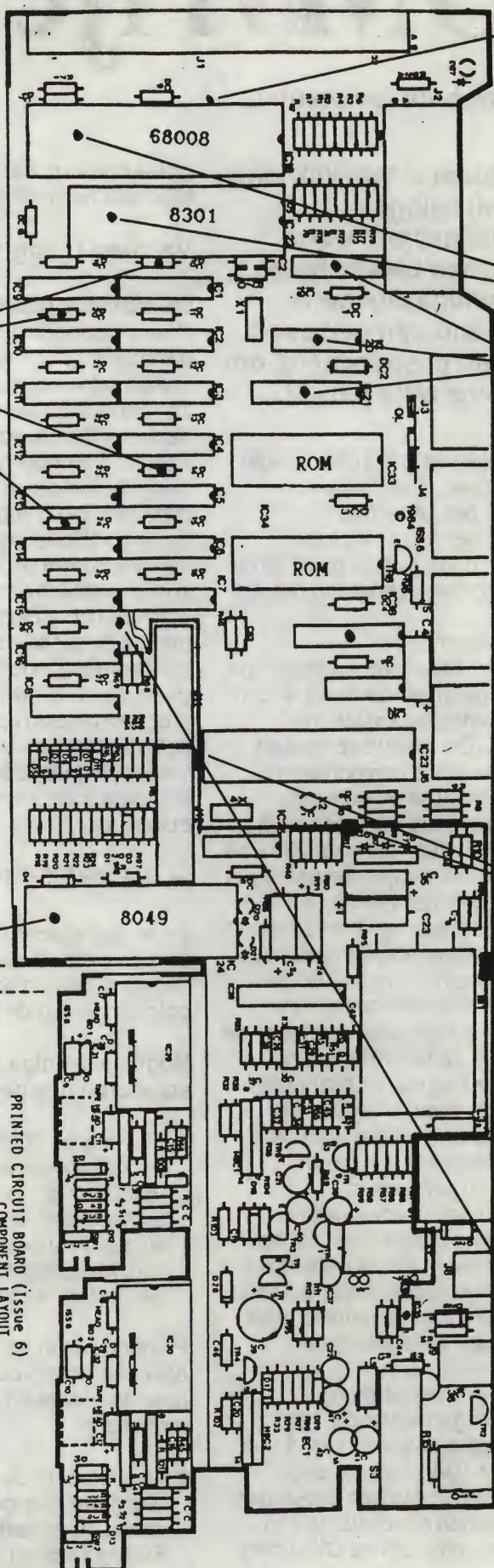
Solder a 0.1uF capacitor from pin 28 to pin 40 of the 8049.

FINAL PC BOARD

MDV1

MDV2

PRINTED CIRCUIT BOARD (Issue 6)
COMPONENT LAYOUT



3 Zet een 0.1 microfahrad condensator tussen het midden en de rechter poot van de 5V spanning regulator (78S05 of 7805).

4 Vervang de lange jumper draad van de regulator naar het dikke spoor net onder de 9_pens membraam_connector met dik geïsoleerd draad met twee of drie ferriet kralen erom.

5 Verbind een 0.01 microfahrad condensator tussen pen 6 en pen 15 van de 8301 en een 0.001 microfahrad condensator tussen pen 6 van de 8301 naar pen 15 en pen 35 van de 68008.

6 Soldeer een 0.01 microfahrad condensator parallel met een 10 microfahrad 10 volt TANTAAL condensator en verbind de + met pen 40 van de 8749 coprocessor en de - van de condensator met pen 20.

Eventueel nog verder :

A Verander IC19, IC20, IC21 en IC27 door hun HCT equivalenten.

B Soldeer een 68 picofahrad condensator tussen elke data lijn en ground.

C Vervang de 0.01 microfahrad condensator tussen elke ramchip door een 0.33 microfahrad indien de RAM chips van het "langzame 200ns_type" zijn.

D Zet een 4.7 TANTAAL condensator over de voedingspennen van elke 4_de RAM chip in de QL.

Op deze wijze is een Rotsvaste QL te maken als die soms last heeft van hangen, door de hardware_componenten veroorzaakt.

Als de QL altijd op hetzelfde punt in een zelfde programma blijft hangen, dan is er iets met de software loos en zullen de bovengenoemde maatregelen niet helpen.

Ook gebeurt het dat de QL ineens heel lang "nadenkt"; het is mogelijk dat er dan een zgn heap reallocation plaatsvindt. Dit is een moeilijk proces en treedt soms onder bepaalde omstandigheden op. Het kan dus geen kwaad en is te voorkomen door "netjes" te programmeren.

Chipnummering :	18	17	16	15	14	13	12	11	10

Merkteken >>>>>	>>>								

pen	1	2	3	4	5	6	7	8	9

De 16 en 40 pens IC's tellen ook zo; let altijd op het merkje !

Telling is bovenaanzicht (dwz componentenzijde).
Bij de 16, 14 en 20 pens IC's zit op resp. 16, 14, 20 de +5V, en op resp. 8, 7 en 10 de logig 0v (ground).

Hans Faber,
Cellostraat 7,
5402 AA Uden.
04132-63980.



VERSLAG VAN DE CLUBDAG OP 5 NOVEMBER
IN VLAARDINGEN

Eerste indruk van mijzelf op de clubdag was:

Een goede sfeer, goed gevulde middelgrote zaal, veel leuke dingen te zien, de meesten konden het goed vinden met de bordjes en de gegeven omschrijving in de quasar. Er was gelegenheid tot het nuttigen van wat drankjes, echter voor een belegd broodje moest men het buiten het pand zoeken.

Opvallend was dat er nagenoeg geen originele QL's aanwezig waren, het waren meest omgebouwde, opgevoerde, naar de gebruiker gevormde kasten. De super QL cloon de Thor was er en een batterij Atari's met QL-emulator ingebouwd.

Toch zou ik het leuk gevonden hebben als meer mensen met een gewone QL en bijvoorbeeld een trumpcard, hun gedachten en werkwijze op de QL weergaven. Hiermee doel ik op het feit dat men bij de grotere bijeenkomsten steeds een vaste kern van gebruikers tegenkomt en het gros, als ze komen, zonder hun komputer, even kijken hoe anderen het doen, en weer in hun schulp kruipen.

Een bijeenkomst is voor mij een gezellige sociale happening met de QL in het middelpunt. En het schijnbare taboe dat alleen de intensieve gebruikers welkom zijn wil ik graag weg werken.

Dit was voor mij de eerste keer dat ik nagenoeg in m'n eentje een bijeenkomst heb georganiseerd en ik moet zeggen het was voor mijzelf beter gelopen dan ik ooit verwacht had. Een volgende keer zal het nog beter zijn, want bij een eerste keer zie je veel dingen over het hoofd. Als iemand iets wil organiseren sta ik klaar voor advies en kan men de wijzers lenen, die ik gebruikt heb. Dingen die ik de volgende keer wel zal doen zijn:

Een hapje, want sommigen zaten te verhongeren achter hun beeldbuis, maar toch stug doorgaan hâ.

Iets voor de door de heren meegenomen dames organiseren, want daar heb ik nu medelij mee. Ik las de week ervoor in kilobyttje dat: 'Liefde is.... begrijpen dat je man soms meer van z'n computer houdt' maar ik vond het wel cru zoals ze geduldig wachten tot manlief uitgespeeld was, en af en toe aan mij vroegen, hoe laat het afgelopen was....

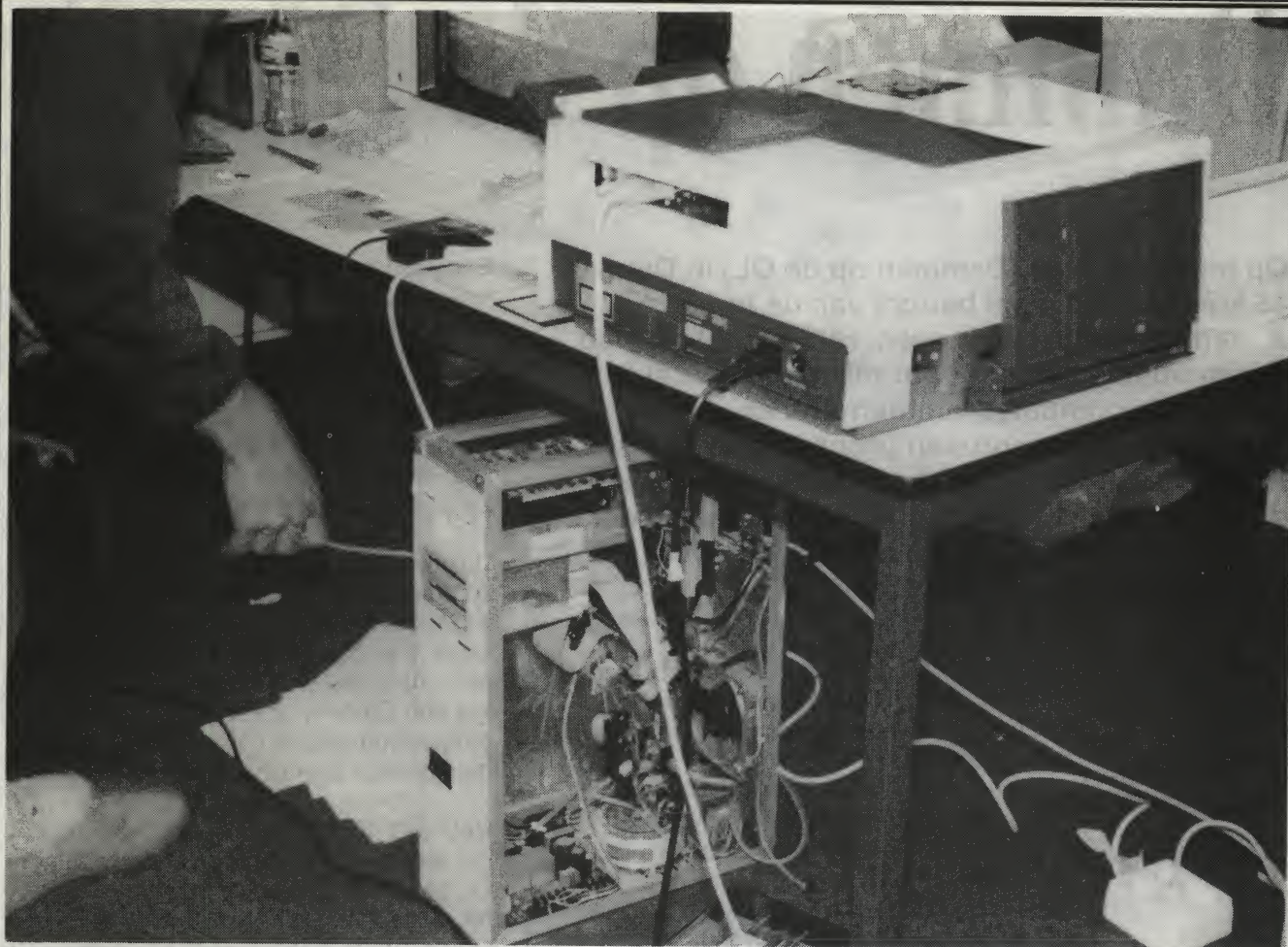
En in enkele behoeftes voorzien van leden, die normaal niet over bepaalde voorzieningen beschikken zoals:

- Hun desktop publishing files dumpen op professionele printers
- Beelden digitaliseren met de SPEM digitizer
- Scannen van documenten
- Blowen van Eprom's
- etc. etc.

Er is mij gevraagd een verslag te maken van de clubdag op een laser-printer. Wel dit is het resultaat met een Deskjet. In een apart artikel in de Quasar wordt dieper ingegaan op 'De QL en de Laserprinter' en printers die in die categorie vallen.

Nogmaals dank voor allen die de bijeenkomst tot een gezellig treffen hebben gemaakt, en daarbij soms uit het verre noorden van nederland tot uit het diepe vlaanderen kwamen.

Paul Moerman



Dammen op de QL (2)

Op mijn schrijven (Dammen op de QL) in Quasar 46 kreeg ik heel snel bericht van de hr.

A. Verhoeven uit Eindhoven. Hij was het die had deelgenomen aan het door mij in dat artikel genoemde computerdamtoernooi. En wel met het reeds door mij besproken programma van Henk Holterman. Deze laatste had zijn QL en dus het damprogramma reeds verkocht. Misschien dat dit damprogramma nu public domain kan worden? Wat mij betreft geen probleem!

Kenny Kroon
Pijlstaartlaan 14
3645 GS
Vinkeveen.
Tel. 02972 - 3703

De hr. Verhoeven was zo vriendelijk mij de eindstand (plus wat partijen van het laatstgehouden toernooi toe te sturen. Op 25 maart 1989 (Lent) en 1 april 1989 (Leeuwarden) werd dit kampioenschap gespeeld. In totaal werden 8 partijen gespeeld door de deelnemende computers. Helaas nu geen QL die meedeed. Toch geef ik de uitslag daarvan (achtereenvolgens wedstrijdpunten, weerstandspunten en SonneBorn-Bergerpunten):

1) Orac	13	71	108
2) Dam 1.2	12	70	101
3) DIOS '87	11	70	85
4) Truus	10	72	89
5) Cerberus	9	61	58
6) Tornado	8	69	66
7) Deep Thought	8	67	52
8) TTDam	8	62	44
9) Lion	7	67	39
10) Psi Force	7	63	31
11) Grand Maitre	7	53	44
12) Dammen	5	60	30
13) DamP	4	56	26
14) TN '83	3	55	15

Aan dit toernooi deden o.a. Atari-ST-, MS-DOS-, Macintosh-, Archimedes- en Amigaprogramma's mee. Orac van Ron van Bemmelen op een Macintosh won.

Ten opzichte van het vorig kampioenschap een aantal opvallende zaken. De QL deed nu niet mee. Maar vorig jaar werd remise behaald tegen Truus, het programma dat nu als vierde eindigde.

Gedeeld kampioen van vorig jaar Deep Thought kon nu geen potten breken. De andere kampioen DIOS '87 werd derde.

Een iets latere reactie kwam van J. de Vries uit Zwolle. Hij stuurde mij een damprogramma op van de fa. Persoft. Het was versie 1.0 uit 1987 van een damprogramma geschreven door Alfonso Perrone.

Op de hulppagina's (te verkrijgen door F2 in te drukken) verschijnt Franstalige tekst. Een korte bespreking.

Dit programma moet worden opgestart zonder Toolkit II. De veldcursor (omhoog wijzende index) verschijnt anders niet. Deze is bij opstarten te vinden bij het schijf op veld 46, linksonderin dus. Via een SB-boot programma wordt het programma geladen en gerund. Het gaat automatisch over op monitor-mode.

Het heeft 10 speelnivo's. Op nivo 5 duurt het al snel 1 tot 2 minuten aler er door de QL gezet werd. Op nivo 9 kan de QL een half uur per zet zoet zijn!

Op de lagere niveau's gaat het redelijk. Op nivo 2 zo'n 3 seconden per zet, op nivo 3 zo'n 8 seconden per zet. In moeilijkheden geraakt, doet de QL er langer over.

Niet echt sterk, tot op niveau 6 trapt hij in het volgende:

Wit : K. Kroon

Zwart : QL

1. 32-28 16-21 2. 31-26 19-24
3. 37-32 24-29? 4. 33x24 20x29
5. 34x23 18x29 6. 41-37

en tegen de dreiging 28-22 17x28 32x34 met schijfwinst valt weinig te doen. Het programma offerde daarom maar.

Zetten en slaan: m.b.v. van de cursortoetsen de veldcursor verplaatsen. Vertrek- en aankomstveld m.b.v. spatiebalk aangeven. Bij slaan gelden de tussenvelden (bij 43x25 het veld 34) zowel als aankomst- en vertrekveld!

Aan het einde van een partij wil hij doorspelen.

Hij geeft een ERROR als hij zelf niet meer kan zetten en vraagt vervolgens om jouw zet. Een mogelijkheid om te QUITten heb ik nog niet ontdekt.

Dus steeds re-booten.

Programmeren met QPTR - deel 2

Zo, hier zijn we dan met het tweede deel. Reacties en voorstellen van enige gebruikers hebben mij er toe gebracht, een en ander duidelijker samen te stellen; de DATA's staan nu steeds daar, waar ze worden ingelezen.

Omdat het programma zonder het OUTLN-commando niet loopt, wordt het ook mee ingevoerd. Als dat stoort, omdat uw eigen vensters omgedefinieerd worden, kan het worden weggelaten.

Jochen Merz

Omdat in dit voorbeeld ook een ander datatype als String voorkomt, namelijk Sprite, werden ook deze lijsten anders samengesteld. De beschrijving in het eerste voorbeeld kon daar tot misverstanden leiden.

Wie het eerste voorbeeld begrepen heeft, kan uit dit voorbeeld met Loose Menu Items ook beter wijs worden.

U ziet, het navolgende programma is best al wel lang geworden. Wat doet het dan? Een venster wordt opgebouwd, dat natuurlijk een QUIT Item, het van QRAM bekende symbool om een venster te verplaatsen (Sprite!!!) en het invoer-item (U kunt het met 'H' van HEX kiezen) bevat.

Nu de bijzonderheden: in regel 610 ziet U, dat bij de Type aanduiding 256 geteld wordt. Waarom dit? Door deze 256 wordt bereikt, dat ook bij het kiezen met de linker muistoets of SPACE de RPTR-lus wordt verlaten, het dus als een ENTER werkt. Nu zult U er snel achter komen, dat bij de beide regels daarboven geen 256 geteld wordt, en toch ook bij SPACE de actie uitgevoerd wordt. Dit ligt daaraan, dat QUIT en MOVE zogenaamde 'gebeurtenissen' (events) zijn, die in elk geval de RPTR-lus verlaten. Na het RPTR-commando kan dan de gebeurtenis bekeken worden. Bij QUIT gebeurt hetzelfde als bij het eerste voorbeeld. MOVE springt in een kleine subroutine, QPTR regelt alles zelf.

Word echter het lege veld gekozen, dan moet hier alles voor invoer worden voorbereid. Een nieuw invoerkanaal wordt

geopend en krijgt de grootte en positie van het Loose-Menu-Item. Ook hier helpt QPTR. Invoer en omrekening hoeft niet te worden beschreven, slechts de uitvoer van het resultaat is interessant. Nu is er een groot probleem: In het venster kan met PRINT niets geschreven worden. Er is slechts alleen een adres (in WDEF) en geen kanaalnummer. Er moet een andere weg worden gevolgd.

Hiervoor zijn er informatie-vensters. Ze dienen, zoals de naam het al zegt, slechts te informeren, dus voor uitvoer. Vanuit de organisatie uit gezien zijn ze best complex. Alles is gebaseerd op een lijst, in welk de informatie-vensters samengevat zijn. Elk informatie-venster kan een lijst bevatten, die informatie-objecten bevat. Dergelijke informatie-objecten kunnen weer van alles zijn, dus text, sprite (Blob en Pattern ook). In geval van text kunt U hier nog extras informatie aangeven, b.v. kleur van de text en grootte. Betreffende de opgave van de positie: informatie-vensters zijn relatief t.o.v. het hoofd-venster, objecten zijn relatief t.o.v. het informatie-venster.

In SuperBASIC moet wederom de omgekeerde weg gevolgd worden. Als eerste worden alle objecten samengevat, deze object-lijst wederom in de venster-lijst, die dan in de hoofddefinitie kan worden ingevoerd.

Het eerste informatie-venster bevat het 'HEX-DEC', weliswaar in een lelijke kleur, doch U ziet in regel 960, hoe U de kleur en grootte moet verwerken.

Het tweede venster moet het resultaat van de omzetting laten zien, of het decimale getal of de tekst 'FOUTJE' in het geval van een fout.

Met CH_ITEM wordt de tekst als inhoud van het tweede venster gedefinieerd, met DR_IWDRW worden de informatie-vensters dan opnieuw getekend. Eigenlijk tamelijk makkelijk, niet waar? Nu ja, ik hoop, dat zich met wat inspanning ook dit voorbeeld zich laat begrijpen, ik zou me echter over verbeteringsvoorstellen verheugen.

```

100 REMark LET OP: Alle 'AANTAL'--tellers
tellen van 0 af opwaarts,
110 REMark dat betekent bijvoorbeeld, 4 Items
heeft het AANTAL 3
120 REMark
130 REMark Zonder Toolkit II moet U
het ALCHP-commando in de
140 REMark Sprite-Functie door RESPR
vervangen!!!
150 :
160 REMark Alle variabelen en Workspace
wissen
170 CLEAR: CLOSE: CLCHP: RESTORE
180 OUTLN#0;512,256,0,0
190 :
200 IF RMODE<>4:MODE 4
210 :
220 REMark Toetsaanslagen voordefinieren
230 quit$ = CHR$(3): move$ =CHR$(5)
240 string = 0: sprite = 2
250 :
260 REMark Als eerste de attributen voor de
Loose Menu Items
261 REMark inlezen
270 DIM attr(3,3)
280 FOR i=0 TO 3
290 READ attr(i,0),attr(i,1)
300 NEXT i
310 :
320 REMark Grootte, kleur van Current Item
Border
330 DATA 1,7
340 REMark Paper, Ink voor niet verkiesbaar
Item
350 DATA 0,4
360 REMark Idem voor verkiesbaar Item
370 DATA 0,7
380 REMark Idem voor gekozen Item
390 DATA 4,0
400 :
410 :REMARK ALS EERSTE DE LOOSE MENU ITEMS
420 :
430 REMark Aantal Loose Menu Items
440 READ max_lit
450 :
460 DIM lsiz$(max_lit,1), lorg$(max_lit,1)
461 DIM ljust$(max_lit,1), ltyp$(max_lit)
465 sk$=""
470 FOR i=0 TO max_lit
480 READ lsiz$(i,0),lsiz$(i,1)
490 READ lorg$(i,0),lorg$(i,1)
500 READ ljust$(i,0),ljust$(i,1)
510 READ skk$: sk$ = sk$&skk$
520 READ ltyp$(i)
530 NEXT i
540 :
550 REMark Aantal Items
560 DATA 2
570 REMark Nu voor elk Item
580 REMark X-grtte,Y-grtte,X-Pos,Y-Pos,X-
centr,Y-centr,Toets,Type
590 DATA 36,12,4,2,0,0,move$,sprite
600 DATA 36,12,4,16,0,0,quit$,string
610 DATA 60,12,4,32,2,0,'H',string+256
620 :
630 READ max_str:
DIM lstr$(max_str,10)
640 FOR i=0 TO max_str:
READ lstr$(i)
650 :
660 REMark Aantal Strings, gevolgd door de
Strings
670 DATA 1,'QUIT',''
680 :
690 READ max_spr: DIM lspr(max_spr)
700 REMark Aantal Sprites (de adressen kunnen
geen DATA's zijn)
710 DATA 0
720 lspr(0) = move_spr
730 RESTORE 740
740 :
750 REMark In dit voorbeeld geen Blobs &
Pattern
760 DIM lblb(0):DIM lpat(0)
770 :
780 REMark We maken nu een Loose Menu Item
Lijst
790 lilst=MK_LIL(attr,lsiz$,lorg$,
ljust$,sk$,ltyp$,lstr$,lspr,
lblb,lpat)
800 :
810 :REMARK
INFORMATION SUB-WINDOWS
820 :
830 REMark Aantal Objecten in het eerste
Information-Sub-Window
840 READ max_io1
850 DIM ilsiz$(max_io1,1), ilorg$(max_io1,1)
851 DIM ilink(max_io1), iltyp$(max_io1)
860 DIM ilstr$(0,10), ilspr(0), ilblb(0),
ilpat(0)
870 FOR i=0 TO max_io1
880 READ ilsiz$(i,0),ilsiz$(i,1)
890 READ ilorg$(i,0),ilorg$(i,1)
900 READ ilink(i),iltyp$(i)
910 NEXT i
920 :
930 REMark Aantal Objecten
940 DATA 0
950 REMark Grootte,Positie,Kleur
(complex!!!),Type
960 DATA 7*16+2,20,0,2,7*65536+3*256+1,
string
970 :
980 REMark De Inhoud van de Objecten
990 READ ilstr$(0):DATA 'HEX-DEC'
1000 :
1010 REMark We leggen nu een lijst van
Objecten aan
1020
iolst1=MK_IOL(ilsiz$,ilorg$,ilink,iltyp$,ilstr
$,ilspr,ilblb,ilpat)
1030 :
1040 REMark Aantal Objecten in het tweede
Information-Sub-Window
1050 READ max_io2
1060 DIM i2siz$(max_io2,1), i2org$(max_io2,1)
1061 DIM i2ink(max_io2), i2typ$(max_io2)
1070 DIM i2str$(0,10), i2spr(0), i2blb(0),
i2pat(0)
1080 FOR i=0 TO max_io2
1090 READ i2siz$(i,0),i2siz$(i,1)
1100 READ i2org$(i,0),i2org$(i,1)
1110 READ i2ink(i),i2typ$(i)
1120 NEXT i
1130 :
1140 DATA 0
1150 DATA 7*16+2,10,0,1,0,string
1160 :
1170 READ ilstr$(0):DATA ''
1180 :
1190
iolst2=MK_IOL(i2siz$,i2org$,i2ink,i2typ$,
i2str$,i2spr,i2blb,i2pat)
1200 :
1210 REMark Nu wordt een Lijst gemaakt, die
alle Objekt-Lijsten
1220 REMark van de Sub-Windows bevat
1230 :
1240 REMark Als eerste het aantal Sub-Windows
1250 READ max_iwd
1260 DIM
iwdef$(max_iwd,3),iwatt$(max_iwd,3),iolst(max
_iwd)
1270 REMark De Window-Definition zoals bij
Hoofddwindow
1280 FOR i=0 TO max_iwd
1290 FOR j=0 TO 3:READ iwdef$(i,j)
1300 FOR j=0 TO 3:READ iwatt$(i,j)
1310 NEXT j
1320 :
1330 REMark Nu worden de Lijsten ingevoerd
1340 iolst(0)=iolst1
1350 iolst(1)=iolst2
1360 :
1370 REMark Hier aantal Information windows
en de Definitie
1380 DATA 1
1390 DATA 7*16+2,24,46,3,0,1,0,2
1400 DATA 88,12,72,32,0,1,0,4
1410 :
1420 REMark De "grote" Informatie lijst
1430 iwlst=MK_IWL(iwdef$,iwatt$,iolst)
1440 :
1450 REMark En, natuurlijk, de Definitie van
het hoofddwindow
1460 DIM wdef$(3),wattr$(3)
1470 FOR i=0 TO 3:READ wdef$(i)
1480 FOR i=0 TO 3:READ wattr$(i)
1490 :
1500 REMark Window definition
1510 :
1520 DATA 166,47,10,40
1530 DATA 5,1,7,4
1540 :

```

```

1550 REMark Nu wordt een Window Definition
List gemaakt,
1560 REMark in welk al de andere Lijsten
ingevoerd worden
1570
wdef=MK_WDEF(wdef%,wattr%,0,lilst,iwlst,0)
1580 :
1590 REMark We openen een venster en tekenen
het
1600 DR_PULD wdef,-1,-1,lflag
1610 :
1620 REMark Nu kan eindeloos de Pointer
uitgelezen worden
1630 DIM lflag$(max_lit)
1640 REPEAT rd_ptr_loop
1650 RD_PTR
wdef,item%,swnum%,event%,xrel%,yrel%,lflag%
1660 IF event%=2:DR_UNST wdef:STOP
1670 IF event%=8:MOVE
1680 IF item%=2:do_conversion
1690 END REPEAT rd_ptr_loop
1700 :
1710 REMark Creatie van het MOVE-symbool
1720 DEFINE FUNCTION move_spr
1730 RESTORE 1800
1740 DIM shape$(20,20)
1750 READ xs,ys,xo,yo,md
1760 FOR i=0 TO ys-1:READ shape$(i)
1770 addr=ALCHP (SPRSP(xs,ys))
1780 SPSET addr,xo,yo,md,shape$(0 TO ys-1,1
TO xs)
1790 RETURN addr
1800 DATA 12,8,6,4,4
1810 DATA 'wwwwwww'
1820 DATA 'wwrrrrww'
1830 DATA 'wwrrrrww'
1840 DATA 'wwrrrrrrrrrr'
1850 DATA 'wwrrrrrrrrrr'
1860 DATA ' wwrrrrrr'
1870 DATA ' wwrrrrrr'
1880 DATA ' wwwrrrrr'
1890 :
1900 REMark Venster-verschuiven
1910 DEFINE PROCEDURE MOVE
1920 CH WIN wdef
1930 make_item_avbl
1940 END DEFINE
1950 :
1960 REMark Dit maakt het gekozen venster-
verschijf-symbool
1970 REMark weer verkiesbaar
1980 DEFINE PROCEDURE make_item_avbl
1990 lflag$(item%)=1
2000 END DEFINE
2010 :
2020 REMark ... en hier de omrekening (kan
vast en zeker beter)
2030 DEFINE PROCEDURE do_conversion
2040 REMark We hebben een invoer-kanaal
nodig,
2050 OPEN#7,con
2060 REMark die de grootte van de 3 Loose
Menu Items moet hebben
2070 DR_LWDF #7,wdef,2
2080 REMark Ziet er beter uit!
2090 BORDER#7,1,0
2100 REMark Hexadecimalgetal inlezen
2110 INPUT #7,he$
2120 IF he$='':rt$='FOUTJE':GO TO 2270
2130 rt=0
2140 FOR c=1 TO LEN(he$)
2150 ch=CODE(he$(c))
2160 SELECT ON ch
2170 =CODE('0') TO CODE('9'):cs=ch-
CODE('0')
2180 =CODE('A') TO CODE('F'):cs=ch-
CODE('A')+10
2190 =CODE('a') TO CODE('f'):cs=ch-
CODE('a')+10
2200 =REMAINDER :cs=-1
2210 END SELECT
2220 IF cs=-1:rt$='FOUTJE':GO TO 2270
2230 rt=rt+cs*16^(c-1)
2240 NEXT c
2250 rt$=rt
2260 REMark Resultaat in het tweede
Information-Window zetten
2270 CH ITEM wdef,-3,0,-1,'',rt$
2280 REMark en tekenen
2290 DR_IDRW wdef,-4
2300 CLOSE#7
2310 END DEFINE

```

C'est tout. Ofwel, dit was de verklaring van de master himself.

Dat ook Jochen Merz wel eens een foutje maakt, is in deel 1 bewezen. Hij verklaart dat het gebeurtenisnummer steeds een minder is dan de keuzetoets; QUIT is keuzetoets 3,(chr\$(3)) en zou dus gebeurtenis(EVENT)nummer 2 hebben. Nu maakt Merz niet van dat soort domme foutjes, hij kon het alleen niet goed uitleggen!

Wat hij bedoelde is, op een moeilijke manier, vertaal het keuzetoets nummer naar een binaire plaats, dus keuzetoets 3 maakt plaats 2 in een binair getal 1. Dat was dus het 'altijd een minder' verhaal.

Het gebeurtenis nummer wordt dus binair voorgesteld in een soort 'register'. Afhankelijk van de gebeurtenis, (Do, Esc, Help, Move, Resize, Sleep en Wake) wordt een bit geset in dat 'register'. Dit is eigenlijk wat intern in QPTR gebeurt en niet zo interessnt. Kijk gewoon in Uw handleiding, daar staat het duidelijk, en zonder omwegen in. Keuzetoetsen onder RPTR-verhaal op blz 43 en gebeurtenis nummers onder RD_PTR-verhaal op blz 54.(In oudere handleidingen zijn de blz. resp. 37 en 48)

Nu we het toch over handleidingen hebben, ik zou graag van jullie horen of er interesse is in een vertaling van de originele handleiding. U moet wel in het bezit zijn van de originele! Bij voldoende belangstelling kan het interessant zijn daaraan te beginnen. E.e.a moet nog geregeld worden met Tebby of Merz.

Volgende keer komt het klapstuk: een volledig programma met alle toeters en bellen die er maar zijn en, met uitleg en al.

Veel succes met QPTR.

P.S.

Voor de goede orde, beide Merz-artikelen hebben ook in de Duitse Quasar gestaan, ik heb echter de originele tekst van Jochen Merz zelf gehad. Dit i.v.m. het eventuele schenden van copyrights.

Voor vertalingen uit andere tijdschriften is altijd de toestemming van het betreffende blad nodig.

Vertaling:
Peter Dalmaijer
Peelland 1
5171 ZR KAATSHEUVEL

Prolog op de QL

Geen computerprogramma is ooit helemaal 'af', en als je zelf de maker ervan bent is het ook heel moeilijk om uit te maken wanneer je het voor de leeuwen (dat zijn jullie, beste QL-ers) kunt gooien. Dit grote ei, een Prolog-interpreter, moet maar eens gelegd en ik moet zeggen: het lucht op!

Wat is Prolog?

Prolog is een acronym voor 'PROgrammation en LOGique' - programmeren in logika - uitgevonden in Marseille aan het begin van de jaren '70. Het idee achter deze programmeertaal is simpel - bedriegelijk simpel, want achter een heel eenvoudige syntax gaat een heel expressieve taal schuil. De tips en trucs ervan zijn in de eerste paar jaar door een kleine klub van liefhebbers ontdekt en vormen nu een uitgebreide folklore.

Een simpel voorbeeld.

Je geeft een feestje voor logici en je wilt weten hoeveel lekkere hapjes je moet klaarmaken. Je belt Aristoteles en die zegt: ik kom! Je schrijft alvast op:

aristoteles.

Gottlob zegt: ik kom als Bertrand en Alfred komen. Je schrijft op:

gottlob <- bertrand, alfred.

Bertrand zegt:

bertrand <- ludwig, alfred.

Na een tijdje heb je het volgende lijstje:

aristoteles.

gottlob <- bertrand, kurt.

bertrand <- ludwig, kurt.

ludwig <- alan.

alan <- aristoteles.

Dit lijstje is al een Prolog-programma! Het bestaat uit feiten (aristoteles.)

en regels (ludwig <- alan.)

Aan een Prolog-programma kun je vragen stellen:

? ludwig. (komt Ludwig?)

en Prolog zal antwoorden:

true.

Je kunt ook vragen (in veel prologs mag dit trouwens niet):

? X. (wie komt ?)

en Prolog antwoordt:

true. X = aristoteles.

true. X = ludwig.

true. X = alan.

waarmee je alle oplossingen hebt. Je zou verwachten dat

? bertrand.

het antwoord 'untrue' zou geven, maar inplaats daarvan geeft Prolog helemaal geen antwoord. Terecht! Uit het prolog-programma volgt niet dat Bertrand komt, maar zeker ook niet dat hij NIET komt. Het woordje 'niet' is niet goed in Prolog in te passen. 'not X' bestaat wel in Prolog maar betekent iets subtiel anders dan 'niet X', 'X volgt niet uit dit programma' komt beter in de buurt:

? not bertrand.

geeft dan ook:

true.

Waarom Prolog?

Terwijl Prolog 10 jaar geleden nog een hobby van een handjevol theoretisch informatici was is het nu nogal in de mode. Dat het Japanse 'vijfde generatie projekt' in 1981 Prolog en verwante talen min of meer als officiële programmeertaal adopteerde hielp natuurlijk een handje mee: er kwamen implementaties voor microcomputers (micro-prolog voor CP/M, later Turbo prolog voor MS-Dos). Prolog is vooral goed in:

Analyse van 'natuurlijke talen' (d.w.z. gewoon Nederlands of Engels)

Expertsystemen.

Logische puzzels.

Planners en 'padvinders'

(b.v. een 'elektronisch spoorboekje')

Manipulatie van wiskundige uitdrukkingen.

Wat kan mijn QL prolog nu?

Hoewel het een tamelijk groot programma is, is het als Prolog-implementatie maar een simpel dingetje. Je moet het vooral zien als een leerzaam stuk speelgoed en er niet al te veel serieuze verwachtingen van hebben. Toch, en dat is de verdienste van de taal Prolog en niet die van mijn programma, kun je er best veel mee als je het een beetje simpel houdt: kleine zelflerende expertsystemen, spelletjes, puzzeltjes, zelfs Prolog-interpreters in Prolog (z.g. meta-interpreters) en debuggers. De sterkste punten van het programma zijn: snelheid en goede foutafhandeling. De in mijn ogen

belangrijkste beperkingen zijn (nog):
 alleen gehele getallen, geen databases op disk, te groot geheugengebruik, geen 'tail recursion optimization'.

Wat heb je nodig?

- Geheugenuitbreiding (hoeft niet veel te zijn).

- Een goed boek over Prolog. Er zijn er een heleboel; het boek waar ik zelf helemaal weg van was (anders was ik nooit aan dit karwei begonnen!) is:

Leon Sterling en Ehud Shapiro: The Art of Prolog, The MIT press, Cambridge, Mass, 1986. (ISBN 0-262-691-05-1)

Het voordeel van dit boek is dat de gebruikte notatie en systeempredikaten nauw aansluiten bij mijn programma; het is misschien wel wat moeilijk voor beginners. - liefst een editor (b.v. Spy, the Editor, QD, Text87, desnoods Quill) om programma's te schrijven.

Hoe is het programma gemaakt?

Het programma is grotendeels geschreven in Lattice/MetaComCo C, een vreemde combinatie van een heel goede compiler, een redelijke codegenerator en een goeddeels onbruikbare bibliotheek. Elke andere taal zou je in zo'n geval in de vuilnisbak moeten gooien, maar in C kun je je eigen bibliotheken maken en als je dat gedaan hebt heb je een fantastisch uitgangspunt om mooie programma's te schrijven. Wie wil kan tegen betaling van f 35,- alle sources (scherm I/O, multitasking, QDOS vectors, een 'make' in Superbasic en natuurlijk prolog zelf) krijgen; nadere gegevens, als gironr. e.d. in het bijgaande programma. Een klein deel van het program (het 'unifikatie algoritme') heb ik omwille van de snelheid met de GST macro assembler geschreven.

Hoe kom je eraan?

Via de cartridge service krijg je: de interpreter een gebruiksaanwijzing (niet geschikt om de taal mee te leren) twee artikeltjes (dat wat je nu leest, en een voor 'Quanta') een 'help file' met beschrijvingen van de systeempredikaten drie voorbeeldprogrammatjes : ELIZA, het 'N-koninginnen probleem' en een programma om functies te differentieren.

Als voorbeeld volgen hier nog twee stukjes programma, het eerste geschreven in C, het tweede in Prolog. Het is niet de bedoeling dat je ze helemaal snapt, maar

eerder dat je de 'smaak' van zo'n computertaal even proeft:

C:

```
FRAME * backtrack ()

{
    FRAME          *backtrackpunt =
top -> backtrackpunt;
    KNOP           *h;

    backtrak = WAAR;
    if (NIET backtrackpunt)
backtrackpunt = top -> voorganger;
    while (top != backtrackpunt) {
        if (backtrackpunt <
bodem_frame)
            fout (ERR_NC, RUNTIME,
"interne fout: backtrackpunt %x"
backtrackpunt);
        top = top -> voorganger;
        h = top -> heap;
        if (h && NIET h ->
mag_niet_weg)
            if (h -> type == BLANKO)
                vergeet (h);
/* een al geretracte claus */
            else
                geef_terug (h);
    }
    schrap (top -> schraplijst);
    return top;
}
```

Prolog:

```
; quicksort (Ongeordend, Geordend)
; bv: ?quicksort ([2,6,1,4], X) slaagt
met X = [1,2,4,6].
; deze quicksort werkt met 'difference
lists'

quicksort (Xs,Ys) <- quicksort_dl
(Xs,Ys\[]).
quicksort_dl ([X|Xs], Ys\Zs) <-
    partition (Xs,X,Littles,Bigs),
    quicksort_dl (Littles,
Ys\[X|Ys']),
    quicksort_dl (Bigs, Ys'\Zs).
quicksort_dl ([],Xs\Xs).
partition ([X|Xs],Y,[X|Littles],Bigs)
<-
    X <= Y, !, partition
(Xs,Y,Littles,Bigs).
partition ([X|Xs],Y,Littles,[X|Bigs])
<-
    X > Y, !, partition
(Xs,Y,Littles,Bigs).
partition ([],Y,[],[]).
```

Hans Lub
 Maliesingel 71
 3582 AB Utrecht.

RE-INKING.

In QL-World van Oct. 1989 blz. 32 wordt een methode aangegeven om een printlint langer te gebruiken door "re-inking". De methode gaat als volgt: breng in een ruimte van de cassette tegen het lint een sponsje aan dat Inkt-olie-bestendig is (b.v. een stukje van een ongebruikt stempelkussen) en druppel hierin gewone stempelinkt. (Red.: Of elke gewone stempelinkt de juiste soort olie bevat is natuurlijk de vraag, maar de zogenaamde NUMMERATOR-INKT moet zeker veiliger zijn, want anders loopt het fijne mechaniek van zo'n apparaat al gauw vast). Boven deze ruimte kunt U een gaatje in het deksel aanbrengen om in het vervolg via dit gaatje Inkt in te brengen.

Deze methode is althans voor dat soort cassettes een ideale manier om een goede verdeling van de inkt over het lint te krijgen, want dat is het hoofdprobleem, n.l. hoe krijg ik de inkt goed verdeeld over het lint, zodat geen ongelijke zwarting in de afdruk ontstaat.

Maar er is meer aan de hand, want de bovengenoemde methode is niet voor iedere cassette geschikt.

Mijn eigen ervaring strekt zich uit over bijna twee jaar. In die tijd heb ik duizenden etiketten, lijsten, etc. geprint. Ik gebruik zo'n 2000 vellen kettingspapier per jaar. De fabriek adviseert om na elke 2.5 miljoen tekens het lint te vernieuwen. Dit komt neer op ongeveer 600 volgetypte vellen A4.

Ook al verwijst Dennis Briggs alle horror-verhalen naar het rijk der fabelen, niemand zal enig risico willen lopen. Een nieuwe printerkop kost al gauw een paar honderd gulden.

De naaldjes van de matrixprinter moeten goed gesmeerd blijven; de inkt mag geen klonters geven en de inkt moet oliehoudend zijn anders lopen de naaldjes vast. Ik heb uitstekende ervaring met de door de SINCLAIR GG geleverde inkt in flesjes van 25 cc, voor gebruik van 5 tot 10 druppels per keer. Een flesje gaat dus jaren mee en kost 7.50 gld. Een versleten, kapot lint maakt een einde aan het gebruik maar dat is mij nog niet overkomen. Een lint kan met deze methode zeker 10 maal langer mee en dit geeft dus een besparing van vele tientjes.

Het openen van de cassette wordt in de handleiding (soms) beschreven en gebeurt door het deksel met een schroevendraaier los te wippen. Ik laat

een kant vast zitten om de lintrollen op hun plaats te houden.

Mijn lint (AVT 100) is 12 mm bij 18 meter en tien druppels verspreid over de hele lengte aangebracht blijkt voldoende.

Het is belangrijk om de cassette enkele dagen zodanig op zijn kant te zetten, dat de inkt zich in de lengterichting van het lint kan verspreiden. Plat neerleggen doet de inkt naar de onderrand zakken.

Vaak genoeg druppelen en niet te lang wachten tot de letters te weinig zwarting hebben is belangrijk, want dan blijven de teksten mooi egaal zwart uitgeprint.

Het afwisselend gebruiken van twee of drie linten is gewenst.

Bij het sluiten moet U opletten, dat het automatisch omkeren van het lint goed blijft gaan.

"Re-inking" is geen probleem.

Wie wil een artikel schrijven en werkt er en heeft ervaring met ARCH DEV en ARCH RTM; hartelijk dank voor Uw reactie.

J.H.A.M. van der Maas,
Egberinksweg 101,
7548 RS Boekelo. 05428-2683.

MIRACLES

De Trump card van Miracle systems is een uitbreidingskaart voor de QL, die van de QL een waanzinnig goede computer maakt. Bugs ben ik er nog niet in tegengekomen. Wel ben ik in QL World een paar artikelen tegengekomen over het modifieren van de Trump card. De volgende veranderingen zijn over het algemeen niet noodzakelijk voor het goed functioneren van de Trump card in samenwerking met de overige apparatuur. In de QL World van maart 1988 op de pagina's 14 en 15 staat dat de disc driver chip, WD 1772, mag vervangen worden door een WD 1770 chip. De 1770 maakt minder lawaai bij het gebruik van Mitsubishi disc drives. De 1770 is echter een oudere en duurdere chip dan de 1772. Kijk maar eens in de Elektuur naar de prijs daarvan. Maar ja, ik heb zo'n disc drive en had die herrie. Gelukkig heb ik ook zo'n 1770 in voorraad (nu is mijn voorraad helaas op). Die zit namelijk in verschillende oudere disc drive interfaces. Ook in de Opus Discovery voor de ZX Spectrum met ROM's die ouder zijn dan de 2.22 ROM. Ik heb 'm nu al maanden in gebruik en ik ben nog geen problemen tegengekomen. Mijn drive maakt nu minder lawaai en ik heb nog geen problemen ondervonden met het lezen en schrijven van schijven van andere QL'ers. Ook biedt de 1770 nog een voordeel. Ik kan nu de enkelzijdige 40 tracks Mitsumi disk drive als FLP2_ aansluiten. Dit in tegenstelling tot de 1772 waarbij de kop van die drive voortdurend muurvast liep, terwijl op p.10 van de Trump card user manual staat, dat er wel een 40 tracks enkelzijdige drive op mag worden aangesloten. Ik gebruik de Opus nu voor de behuizing van de twee drives en als voeding voor de drives. Dit gaat tot nu toe nog steeds probleemloos. Het verwisselen van de chips kost niet veel moeite. U schroeft de metalen kap van de kaart af en u kunt de chip op een voetje zien zitten. Bij het eruit halen van de 1772 moet u er op letten dat u de pootjes ervan niet aanraakt met uw handen en u mag de pootjes niet verbuigen. Zo blijft de 1772 nog beschikbaar voor hergebruik. Voor de 1770 geldt hetzelfde. De 1770 moet op dezelfde wijze komen te zitten als dat de 1772 gezeten heeft. Indien u aan uw eigen technische kunnen twijfelt, kunt u het

altijd nog aan een wat technischer kennis vragen. In de QL World van juli 1989 op pagina 14, staat een modificatie om vastlopen te verhelpen. Deze modificatie is door Miracle systems inmiddels zelf positief getest. Bij deze modificatie moeten de acht 560 Ohm weerstanden vervangen worden door weerstanden van 330 Ohm. Deze weerstanden zitten rechtsboven op de Trump card. Ook kan deze modificatie worden uitgevoerd door over elk van die 560 Ohm weerstanden, een weerstand van 820 Ohm te solderen.

WAARSCHUWING! Beide manieren zijn voor mensen met onvoldoende soldeer ervaring af te raden om zelf uit te voeren. De weerstanden zitten dicht bij elkaar en de printsporen zijn vrij dun. Laat dit liever uitvoeren door een goede buur of kennis die er wel ervaring in heeft. Ik had tot nu toe nog weinig last van vastlopers, maar ik krijg de indruk dat het vastlopen nu nog minder bij mij voor komt sinds ik de weerstanden van 820 Ohm over de 560 Ohm weerstanden heb gesoldeerd. Dit is mijns inziens niet de fraaiste, maar wel de veiligste en gemakkelijkste methode. Er komen meer sectoren op een schijf indien er voor het formateren het commando FLP_TRACK 82 wordt ingevoerd. Bij nog meer tracks hoor ik de kop van mijn drive te hard tikken.

Tot slot nog een snelheidstip. Als u nog wat sneller wilt werken met uw drives, dan zou u eens moeten experimenteren met de commando's FLP_SEC en FLP_START.

Verwacht hier niet te veel van. Het gebruik hiervan staat op de pagina's 7, 8 en 9 van de Trump card user manual.

Marco Vacquier
Offenbachrode 14
2717 DH Zoetermeer
Tel.: 079 520935
tussen 18.30 - 21.30 uur.

QUASAR INDEX

TITEL	OMSCHRIJVING	QUASAR	AUTEUR
220-240 volt	oplossing v probleem m voeding	29	hofsteenge
3d functies	functies plotten ln 3-d; sb-listing	2	hruska
4matter	review	23	dvdonk
512 k voor 'n prik	artkl over interne geheugenuitbreiding	17	spanjer
68000	werking 68000 microprocessor	31	gerling/vogel
68k/os	beschr alternatief operating system vd ql	3	hruska
aansl ascll toetsenbord op ql	zeer volledige beschr	34	
aansluiten brother hr5		11	levelt
aansluiten epson rx80f/t+		5	dlrkse
aansluiten trend jp80a		5	zljp
aansluiten trend jp80a	dipswitch settings en driver	7	zljp
abacus ln de kerstvakantie	bljhouden toernooituitslagen	32	kroon
abacus is ook lief voor aandelen	spreadsheet model v aandelen	46	deenik
abacus-toepassing	maken bedrijfsbegroting	32	rouwette
ad converter	artkl, schema, printlayout	23	jonker
adder assembler	bespreking	11	hartog
adressen ql user groups		45	
adventure	adventuregame;sb-listing	3	loenen
ah!s simple benchmark	benchmark;sb-listing	1	
ai op de QL		45	red
all play all competitie	sb-listing voor organiseren v competitie	25	bos
alt-key		40	
altern character-fount vd ql	artkl - sb-listing	24	kraakman
alternatief chr-fount errata		25	
arceerprogramma	arceren v easel printouts; sb-listing	4	kvdwal
archive 2.38	review	45	vdwal
archive adressenbestands-prog	archive programma listing	5	meljer
archive en masterfile	vergelijking van ql en spectrum...	26	roozemaal
archive gebruik	tips	35	kats
archive memory management	uitleg	4	
archive tutor/scr format printer	review	24	massey
archive-klusjes	archive tips	38	
archivetip		40	
archivist - utility	review	25	
ard maakt grrreluiden	tips en les mbt basic-progs	25	jonker
assembler workbench van talent	review	23	grapendaal
assembly	artkl m voorbeelden	24	kool
assembly language	klein artkl over machinetaal m vb	6	hruska
atari-st als sinclair ql	review	43	moonen
banners op de printer	listing voor digital 'c' se	45	bolwidt
basic archive	beginners tips	34	dvries
basic archive 2	tips	43	dvries
basic archive 3		45	dvries
basic tips	for-end for; pause; select;	9	visser
bcpl	korte bespreking m vb van bcpl op ql	5	hruska
belastingprogramma	aankondiging	24	jves
benchmark timings ql		5	hartog
benchmarks	resultaten van benchmark na supercharging	16	snel
benchtest prog		27	
berekenen van spoelen	sb-listing	4	spanjer
beter programmeren	deel twee	7	loenen
beter programmeren	nassi-schneidermann diagrammen gebruiken	5	loenen
betterbasic	review	24	fvdneut
beveiligen	tips vr h beveiligen ve zelfgemaakt progr	16	jansen
bijeenkomsten organiseren		46	
bloritime	niet geheel foutloze sb-listing v bloritime	5	
bitwise	bespreking	11	vogel
boot uitgebreid	sb-listing v uitbr v boot vr ramdisk en klok	17	meljer
boot?	sb-listing v util:lnh(dlr)-laden-wls-cop-stop	24	fbrands
brother hr5	aansluitingen brother hr5 - ql	16	jansen

TITEL	OMSCHRIJVING	QUASAR	AUTEUR
buffer voor uitbreidingspoort	beschr hardware	35	spanjer
buffer-full	artkl, voorbeelden	23	Jonker
buggles		43	manus cript
bugs beschreven	ql bugs en versch AH JM JS en MG rom beschr	13	sincialr
cartridge backup	sb-listing vr het maken van een backup	8	
cartridge doctor	bespreking van cartridge doctor utility	13	breems
cartridge identificatie	sb-listing om cartr v ld t voorzien	6	
cartridges checken	sb-listing	9	hartog
cassette interface voor zelfbouw	beschr, schema	29	bredembeek
cat-proc	proc behorend bij ramdisc data's	23	swaters
cavern	review	18	
cbase	archive procs vr database vr muziccassettes	22	breems
centronics aansluiting	schakelschema voor dit interface vd ql	14	vdberg
character definer	sb-listing vr zelf definieren v karakters	2	snowdon
clock;multitasking	sb-listing	4	
computer one pascal	kort commentaar	32	vermeulen
contractor	verwijderd oa overb spaties uit basic prog	25	verhoef
copy	file kopieer programma;sb-listing	1	bryant
cp/m	review	28	fvdneut
cp/m voor de ql	artkl	28	
cst diskinterface	bespreking	7	fvdwai
dammen op de ql	review	46	kroon
databank	nleuws/tips	31	bredenbeek
databases en archive	verhandeling	25	visser
datacomm nieuws		40	bredenbeek
datacommunicatie m nulmodem	handleiding	34	cloosterman
de stuurlij aan wal	verhaal van de voorzitter	44	den breems
de ql, quill en matrix-printers	uitgebreid artkl	28	kilobyte
desktop publisher	review	30	kilobyte
dilemma van de gevangene	artkl, sb-listing, wedstrijd	21	breems
dir-lister	sb-listing; dirs v mdv/flp comfortabel listen.	24	ddvogel
directe bestanden in superbasic	beschr	38	kats
disassemblers kritisch bekeken	bespr 3 disass's en verbeterde versie (c-service)	5	kvdwal
diskdrive uitbreiding 1>2 of 2>3		46	
doolhof oplosser	sb-listing	31	kroon
doolhof spel	sb-listing spel	8	hruska
doolhofgenerator	pascal programma	30	kool
draadmodel	sb-listing vñ tekenen ve 3d draadmodel vr functie	2	hruska
ease - lce	bespreking	17	snel
easel applicationl	statistiek m easel	29	gijlenbergs
easel applicationsl	uitgebreid artkl over functies in easel	29	jansen
easel screendump routine aanpassen	sb-listing	4	pston
eat-snakes	sb-listing; spel	8	
editor procedure	edit procedure voor lange stringvariabelen	14	
EdSpr sprites in basic	listing	42	bolwidt
EdSpr sprites in basic 2	listings	43	bolwidt
eenden, sprites en poken	sb-listing eenden spel	11	visser/levelt
eenvoudige 4bit invoer		24	heller
eigenaardigheid qdos/superbasic	artkl, listings(b)	45	leusink
elektuur 680000 reeks	review	26	bredenbeek
enige sb-tips	tips	39	visser
enquete		44	blomans
eprom programmer voor zelfbouw	beschr	37	bredenbeek
erratum uitschakelen protectie	zie quasar 32	33	vermeulen
ervaringen van een deblokkeur	verwijderen beveiligingen in software	36	vleening
European QL userclus		44	Blomans
excuses	machinetaal voorbeelden	42	venema
extra eprom board	print layout en schema	28	fvdneut
eye-q	review	28	fvdneut
eye-q	review	29	bos
faculteit recursief geprogr	sb-listing recursief progr voor faculteitberek.	5	hartog
filebound	review	33	vdmaas
filenamen en "filenamen"	verhandeling	27	bredenbeek
find-replace	sb-listing	39	
find-replace	sb-listing voor find-replace in een file	6	hruska
findname-bas	sb-listing v prog dat woord in file kan vinden	25	verhoef

TITEL	OMSCHRIJVING	QUASAR	AUTEUR
funkties voor cgp115	sb-listing	27	vos
flashback	review	35	kilobytte
flight simulator		44	blemans
flne	mcode	24	janssens
format failed.....	tips	42	blemans
fortran.....	vervolg op review	23	vos
fortran compiler	review	20	kvdwal
foutje in glgabasic	basic prog ter verbetering	27	
funktie 3d solid.....	uitleg over het principe van 3d tekenen	3	hruska
funktie 3d solid.....	teken massieve vorm v.e. functie in 3d;sb-listing	3	hruska
funkties plotten m easel	korte omschrijving	39	dhartog
futura	review	24	fdneut
getal	sb-listing van spel	24	ddevogel
giga basic	giga basic besproken	16	snel
graphic toolkit	review	29	bos
graphiq	bespreking	11	breems
gst macroassembler	review/test	26	brendenbeek
harddisk	enkele opmerkingen	42	blemans
hardware	(engelse tekst) beschren add-ons	43	jonker
het gram systeem	beschr	41	bolwidt
hoe doe je het in assembly	artkl m voorbeelden	26	kool
hoe red ik een archive file	zeer lange listing	34	
hoe werkt de stichting sinclair	uitleg	43	visser
housekeeping utility	sb-listing v utility	6	davison
hypotheek	sb-listing	39	
hypotheek	sb-listing; hypotheek/annuïteit/lineair	8	
ibm keyboard voor ql.....	beschr hardware	53	vtol
indenter.....	sb-listing, maakt inspr rgl's in sb-listing	18	verhoef
init-keys.....	sb-listing; initialiseert toetsen of joystick	8	jonker
inkey versus keyrow	bespreking van deze twee functies	11	levelt
inleiding machinetaal	decimaal, hexadecimaal, binair	5	breems
integraal berekening	sb-listing	4	hruska
integrated accounts	review	20	smlts
interceptor	sb-listing; spel s.a.m. defence	5	williams
interne eprom-uitbreiding.....	beschr + printlayout	42	vdneut
job control programma's	procedures voor jobcontrol	9	kvdwal
js op niet ql-printer		34	crevecoeur
kaleidoscope.....	tekening; sb-listing	2	levelt
keydefine en qats.....	review	28	fdneut
keys.....	listings	42	brandenburg
keyword vd maand	select on	28	reddingius
keywords.....	alf overz van superb keywords m syntax beschr.	13	vos
kleintje datum, pl en dertien	drie kleine sb-listings	25	wierstra
klok gelijkzetten, arch/abac.....	sb-listing; bij arch of abac, om klok gel t zz.	9	kvdwal
klok op batterijen	schema	22	kvdwal
kolommen afdrukken	multicolom program in C	44	erwin bolwidt
ledenlijst		21	
ledenlijst		44	
ledenprogramma	aankondiging cq oproep	27	verhoef
leven in de ql.....	listing spel	42	brinkmaan
life	sb-listing m uitgebreide uitleg	6	holweg
lightning	zeer uitgebreid review	37	kamp
lines.....	c-sourcex-code prog	46	kroon
machinecode	doorgven van paramers aan een job	29	hofsteenge
mailmerge	archive procedures voor mailmerge m quill	14	erve
marge's.....	sb-listing; mooie listing van uw sb-listings	8	kuypers
mastermind.....	raad de goede kleurencombinatie;sb-listing	3	loenen
matrix inverteren/vermenigv	listing	35	crevecoeur
mc to basic.....	sb-listing van programma om nc68008 te implem	14	
media manager.....	review	33	mhl/tenbos
menu	sb-listing van utility	22	dvdonk
m sinclair op safari	verhaal	33	schure
mg rom		36	vdneut
micro p disk interface gewijzigd	artkl	28	geradts

TITEL	OMSCHRIJVING	QUASAR	AUTEUR
micro-drives en sektoren	uitgebreide uitleg	39	kortschot
microdrives en sektoren	behandel vd werking van cartr-fileheaders etc.	26	kvdwal+
micromasters	programmeerwedstrijd	44	erwin bolwidt
microsoft basic op de ql	enkele tips	25	ddevogel
minidirectory	utility	26	driddler
miracle harddisk	review	46	deenik
miracle modem	review	26	grevink
miracle modem	review	26	kvdwal
miracle ql-modem	tips	31	vdwal
miracle systems harddisk	review	45	breddenbeek
miracle trumpcard	review	31	vdwal
miracle's trumpcard	review	33	ql-geest
modem adaptor	print layout+beschr v print bij 1200/75 modem t		
	gebr	14	spanjer
modems aansl/ files oversturen	beschouwing	11	kvdwal
mon-ql	korte bespreking	17	snel
ms-dos emulator 'solution'	review	43	blemans
multisprint	layout en bestukking	19	spanjer
mulzeval	sb-listing v prog dat herkent wie achter toetsenb zit	8	breems
multifrom kaart	beschr hard en software	33	ql-geest
multitasking screendump	sb-listing	31	tenbos
netwerk voor gevorderden	artkl	20	kvdwal
nieuw in de software bleb.		33	vdwal
nieuwe Q_DOS versie		44	
offertes m abacus		28	oosterbaan
ombouw cst diskcontroller	hardware beschr	35	spanjer
ombouw naar js versie	beschr	36	spanjer
omni-reader	review	37	deenik
op safari door de ql	artkl m leuke pokes en andere zaken	26	dmoor
oploss. proc-en fn-params in sb	listings(b)	45	leusink
othello	sb-listing van dlt spel	14	green
overzetten zonder narigheid	files van naar ql/pc	45	davies
overzicht cartridge-service		18	kvdwal
overzicht engelse cartridges		25	kvdwal
overzicht engelse cartridges		19	kvdwal
overzicht sin-ql-air softw (pd)		25	kvdwal
paramers nader bekeken	artkl m basic voorbeelden	27	verhoef
pascal	macomco pascal besproken	15	
pcb-designer	review	38	donn
pcml	bespreking geheugenultbreiding	16	
pf-dump	verbeterde versie	20	
pf-dump	basic procedure voor het listen van		
	procs en functies	18	verhoef
plano	sb-listing	4	spel
plotter voor de ql	artkl	19	jonker
plotters in macomco pascal	beschr	34	mulder
pook-heks	blst v prog om hex in dec data		
	om te zttn. en mcode	17	kool
print using	listing	39	
print using	basic funktie voor implementatie van print 'using'	15	
printer driver brother ep44		11	kralt
printer driver brother m1009		11	vervoort
printer-driver star gemini 10x		5	geuze
printerdrivers	uitgebreide uitleg	37	thoopen
prisoner	het dilemma nader bekeken	25	bos/alberts
prisoner's dilemma aktueel	artkl uit volkskrant	26	grevink
pro fortran 77	review	35	kilobyte
procedures in archive	artkl m voorbeeld procedures	18	carls
prof astrologer en astronomeer	review	25	vermeulen
program generator	blst;prg mkt v objfile>blst die mcode pr		
	weg'poke'd.	9	jonker
programmeertalen op de ql	overzicht	45	bolwidt
programmeren in machinetaal 1	cursus	25	jonker
programmeren in machinetaal 10	cursus	37	jonker
programmeren in machinetaal 2	cursus	27	jonker
programmeren in machinetaal 3	cursus	28	jonker
programmeren in machinetaal 4	cursus	31	jonker

TITEL	OMSCHRIJVING	QUASAR	AUTEUR
programmeren in machinetaal 5cursus	32	Jonker
programmeren in machinetaal 6cursus	33	Jonker
programmeren in machinetaal 7cursus	34	Jonker
programmeren in machinetaal 8cursus	35	Jonker
programmeren in machinetaal 9cursus	36	Jonker
programmeren m qptr - IIreview/llstings(b)	46	
psion xchangereview	31	kilobyte
psion's printerdat in basicllsting	36	nieuwensteeg
pull-downmenu's in superbasicsb-listing	33	venema
q-dos functies in c vr lattice cllstings etc	35	vdlere/vrooyen
q-drawkorte bespreking	17	snel
q-lleratorreview	23	lelleveld
q-ram story deel 2	40	vdwoude
qflashreview	27	hmelleraan
qI - spectrumaansluit gegevens	16	Jansen
qI aan de telefoonkort verslagje van qI-kontakt m SARA-computer	6	loenen
qI goes analogbeschr opt scanner mbv printer - mcllting - schema	16	Jonker
qI in een netwerkbeschr	41	vdwal
qI in netwerkartkl	19	Jonker
qI modem interface voor zelfbouwschema en beschr	27	breddenbeek
qI op de operatietafelmogelijke oorzaken van fouten in de qI	23	blij
qI ram/rom-poortschema, uitleg, printlayout	22	spanjer
qI taskmasterreview	31	kilobyte
qI to vax vice versaqI als virtual terminal aan dec vax; sb-listing	8	erve
qI-assemblerszeer korte beschr van in jan 85		
verkrijgb assemblers	4	hruska
qI-clockklok;sb-llsting	1	logan
qI-clockllsting	39	
qI-joystick aansluiting	29	
qI-printerde qI-printer besproken	15	
qI-spectrumaansluitingen en progllstings	6	spanjer
qI-tolkartkl over atari en qI floppies	25	
qI512k spanjer + qI harddiskartkl	46	
qIokldlp+dlpcharsprinterdiver voor okimate 20	43	deenlk
qIurboquillreview	25	
qramuitgebreid review	38	kamp
queue, een nieuw devicesb-listing	27	veltink
quicksortsb-listing	8	
quicksortquicksort routine in pascal	15	snel
quill driverartkl	27	carls
quill-utilitybasic programma bewerken in quill	2	snowdon
ram-dlsc data'ssb-listing om mcode te genereren voor		
ramdlsc-prog	23	swaters
real-getallen inlezenbasic procs voor het inlezen van real-getallen	6	vos
rs232 op de qIkorte verklaring van de rs232	3	hruska
saturnustekening; sb-listing	2	levelt
sb tipsenige tips bij superbasic/ turtle graphics	13	visser
scale commandobespreking	8	hartog
scart plug aansluiten	23	merz
schon keyboardreview	34	blemans
screendumpsb-listing; voor epson fx80	4	hruska
screendumpsb-listing voor screendump naar avt100beta	2	hruska
screendumpsb-listing voor star gemini 10x	4	breems
screendumpalgemeen; werking van sceendumprountine;		
stroomschema	5	hruska
screendump avt100machine code listing	11	sheppard
screendump op schaalsb-listing voor scrndmp op schaal voor		
fx80-achtigen	9	kvdwal
screendump overdwerssb-listing voor trend jp80-a	1	noithenlus
screendump selksha gp250xmachinetaal-routine listing	13	vanderlnt
screendump voor cgp115 plotterartkl	27	vos
secret-fileschrf file gecodeerd weg mbv een codewrd/list		
ve proc	3	levelt
selko datamanagerreview	25	troost
sektorenllst die in dlr aangft hoeveel sktrs file in besl nmt	16	Jansen
ser3-driversb-listing	27	breddenbeek
ser3-interfaceprint-layout en beschr	31	vdveer

TITEL	OMSCHRIJVING	QUASAR	AUTEUR
snake	spelletje;sb-listing	1	logan
snooker	review	20	fvdneut
sommen	educatief spel; sb-listing	8	visser
sort - using	sb-listing vh genereren v mc-routines v sort&print using	17	breidenbeek
sound	experimenteren m beep-commando;sb-listing	3	
speciale karakter print routine	listing	34	bartholet
spellbound	review	32	vdmaas
spellingscontr., auto's en video	review spellbound	34	verroen
spem ql keyboard	review	46	vacqueler
stambomen en de ql	artkl	22	kortschoot
statistisch materiaal m easel	beschr	39	gljssenbergs
statistische functies	enkele basic procs	7	visser
statistische functies	erratum	8	visser
statuten		21	
string-slaalzen	sb-listing-prjlsvraag	45	litter alr
stukje enquete uitslag (42 lnz)		46	
succes m cp/m 1	werking digital precisions cp/m emulatie	37	vdleren
succes m cp/m 2		39	vdleren
suffix	uitleg gebruik file-suffixen	31	vdwal
super astrologer	review	26	brinkman
supercharge	korte beschr supercharge	17	visser
supercharge contra q-liberator	uitgebreid verslag van verschillen en voordelen	29	kilobyttje
superqboard	review	19	
surprise	tekening van ql;sb-listing	1	breems
system beheer&onderh v woning	abacus toepassing m beschr v formules e.d.	26	breems
tandata modem	review	25	troost
tandata qconnect	ervaringen, listings	37	lokerse
tandy cgp115 plotter	review	24	fbrands
tape-cleaner	blist v util om progs op cartr te verdln/op te ruimen	8	jonker
techniq	review	21	vos
tennissen, sprites en poken	sprite designer en tennisspel; sb-listings	9	levelt
testcase	waar is de test-software	46	red
text_87 ervaring		44	hoogcarspel
the editor	review	23	visser
the editor	opnieuw bekeken	27	carls
the lost pharaoh	review	27	bijl
those printerbuffers	artkl	11	hartog
to π or not to π	artkl over pl	27	vdmeulen
toevoegen van velden in archive	procedures	25	borst
toolkit II	tebby's supertoolkit op eprom uitgebreid besproken	17	
toolkit II op mdv of fip	artkl	19	smits
toolkits	enkele toolkits besproken	16	snel
tra	tra-list v gbr v tra vr rs232 aanpssng+herdef		
	foutmeld	17	brdenbeek
trace	multitasking trace commando;sb-listing	1	pennell
trumpcard	kort review	29	reddingius
turbo basic compiler	test	28	vermeulen
turtle		44	manuscript
twee koppen dus schizofreen	werking discinterface	35	smld
twee printer utilities	zeer korte beschr v tasprint en inkwell	27	fvdneut
twenty-one	spel; sb-listing	2	hruska
type attack	spel;sb-listing	4	
type-game	sb-listing type-spel	7	kusters
uitbreiding van de ql-set	commando's toevoegen aan basic	35	eltermann
uitschakelen software protectie	een openbaar gehelm (zie ook q33: erratum1)	32	vermeulen
uitslagen verwerken m archive-1	arch procs vr verwerk van uitslagen van wedstrijden	9	meljer
uitslagen verwerken m archive-2	arch procs vr verwerk van wedstrijd uitslagen	14	meljer
update commando bij archive	korte bespreking	9	
updates	beschren	41	veldhuls
VAL-functie	vraag en antwoord	7	
variabel aant fields in archive	artkl	16	delange
vastlopen		44	bas @troost
verbeterde val-functie	sb-listing	20	verhoef

TITEL	OMSCHRIJVING	QUASAR	AUTEUR
versie qdos?	volledige versienr van uw qdos zien?;sb-llsting	4	breems
vertaaltabelen.....	tra-commando	33	walraven
vier op een rij	sb-llsting	18	verhoef
vind-waarom	basic procs v vinden v proc of funkt ln		
.....	basic-prog.	13	
voeding voor de ql	artkl	19	Jonker
vroom	review	19	
wat na de quantum leap?	verhaal	43	vdneut
when - end when.....	artkl en korte demo-listings	16	ultbelljerse
when error.....	kort artkl	16	Jansen
when error.....	when error en report besproken	15	
window block systeemvariabelen	artkl en basic procedure	16	
windows, val, strings.....	uitleg en demoprogr's betr window,		
.....	valfunktie&strings	16	verhoef
z 88	review	39	kilobyttje
z 88	review	24	brands
zelfbouw altern v qtalker	hardware beschr + prachtige printlayout	37	moll

Thornado IV Public Domain (testcase 006)

Marco Vacquier,
Offenbachrode 14
2717 DH
Zoetermeer
Tel.: 079 520935
tussen 18.30 - 21.30
uur.

De inhoud:

- QTERM v1.19.
Terminal met VT100/VT52 en diverse Xmodem protocols + Dial optie.
- KERMIT.
Kermit terminal op de QL.
- B - TOOLKIT.
Toolkit, (voor het snel laten verdwijnen van de cursor.)
- ADDRESS.
Telefoon/adressengids onder de Qjump pointer.
- FLP.
Echte subdirectories op QDOS nivo onder de Qjump pointer.
- FKEY.
Qjump's ALTKEY onder de Qjump pointer.
- SECURE.
Versleutelt en ontsleutelt files onder de Qjump pointer.
- UPN.
Rekenmachine op stackbasis onder de Qjump pointer.
- SUPREMACY.
Strategisch spel. Ik kan er echter geen uitleg bij vinden.
- STARBURST.
Spel in machinetaal, shoot'm up game.
- ARABSTAR.
Arabisch/Engels tekstverwerker, vol bugs.
- LABYRINTH.
3D doolhof spel, bij mij echter zonder zichtbaar scherm.
- MATCHBOX.
Vrij flauw denkspel.
- SPRINGER.
Met paardesprongen over een schaakbord.

- DISKMON 2.4

Diskmonitor voor het direkt bewerken van schijven, door Ultra Soft geschreven.

- ADVENTURE.

Tekst adventure spel.

Enkele programma's nader bekeken.

B - Toolkit is een toolkit die een aantal commando's kent, die onze wel bekende toolkit 2 ook kent. Deze toolkit kent gelukkig ook nog wat andere mogelijkheden. Zo wordt er bij initialisatie een op interrupts gebaseerde routine gestart die het mogelijk maakt om uit met EXEC_W gestarte programma's terug naar BASIC te keren. Tegen software piraten zijn er commando's opgenomen die Break en Ctrl+F5 onderscheppen. Ook zit er een commando op om het geheugen te verkleinen in stappen van 64K van 128K tot 640K. Dit werkt ook op de Trumpcard, alleen verdwijnen dan de commando's om de Trumpcard te besturen, waardoor de discdrives en toolkit 2 onbruikbaar worden. Voor een programmeur kan deze toolkit van grote waarde zijn vanwege de vele extra commando's die hierin zitten en zeer specialistisch zijn. Hieronder zitten window manipulatie routines. Voor anderen kan deze toolkit nuttig zijn omdat men een programma bezit, dat gebruik maakt van commando's hieruit. Ook voor mensen die nog geen toolkit 2 bezitten kan dit een nuttig programma zijn.

Dit programma heeft ook nog wat eigenaardigheden bij mij. Dit programma start alleen vanuit mode 4. Nadat ik een functie of procedure heb aangeroepen krijg ik niet altijd de cursor terug. Dit kan ook gebeuren na afloop van een Basic

programma dat van deze toolkit gebruik maakt. Binnen het Basic programma werkt de toolkit wel probleemloos.

ARABSTAR is een tekstverwerker die in staat is zowel ons schrift als het Arabisch schrift in een tekst te verwerken en eventueel later uit te printen.

De bedoeling van de schrijver is mooi. Ook werken er enige functie's in dit programma. De auteur schrijft erbij dat het programma nog bugs bevat. Deze kwam ik al binnen een halve minuut tegen en weg was mijn proef tekst. Jammer. Misschien is er al een nieuwere versie, het adres van de auteur staat op de schijf. Voor iemand die Arabisch wil schrijven is dit programma misschien wel bruikbaar als er voorzichtig mee wordt omgesprongen.

SECURE werkt fraai en volgens de schrijver worden zelf de quill files goed behandeld. Alleen geQSAVEde files worden bij mij nog verprutst, maar wie werkt er nu nog met geheime bestanden op de QL?

KERMIT kan vooral voor studenten met een modem interessant zijn voor de communicatie met universiteiten en hogescholen.

Thornado is Duits, dus alle uitleg bij de programma's is in het Duits. De uitleg is voor alle programma's voldoende, mits men Duits kan lezen. Alleen bij SUPREMACY kon ik onvoldoende hulp vinden. De programma's staan op een 3.5" disc, maar de programma's zijn volgens mij ook probleemloos op andere media over te zetten. Op ARABSTAR na passen alle programma's binnen 128K.

Erwin Bolwidt (testcase 005)

Dit is een beschrijving en evaluatie van PD-disc 1 van de QL 'professional' user club. Deze bevat een groot aantal in kwaliteit variërende programma's:

Qterm v1.19 Terminal

Terminal emulator vt-52/vt-100, met veel mogelijkheden voor filetransfer, telefoonlijsten en ook de mogelijkheid om ondertussen de QL zelf te onderhouden, o.a. d.m.v. een job-lijst, en het werkt met enkele functietoets-bediening waarbij alles wat je moet weten op het scherm staat.

Kermit Terminal

Programma om van Kermit fileservers gebruik te kunnen maken. Werkt met command-line, zoals bij b.v. met MS-DOS. Het handigste commando om te beginnen is: 'help'.

BTool extensions

Een groot aantal Toolkit II en ook nieuwe basic-uitbreidingen.

RB-soft tools: (QRAM pointer-interface + window manager nodig.) Dit zijn allemaal Duitse programma's waarbij per programma een Duitse helpfile zit.

ADRESS

Programma om een adressenbestand bij te houden.

FLP

Programma dat op QDOS inwerkt en zorgt voor: invullen van devicenaam als deze afwezig is, ook buiten BASIC, en voor subdirectories, ook ook buiten basic.

FKEY

Programma om aan alt + toets combinatie een string te koppelen. Tamelijk onnodig met Toolkit II of Hotkey system II.

SECURE

Programma dat op QDOS inwerkt en zorgt dat alle in- en output volgens een in te geven sleutel van vier karakters.

UPN

Een calculator-programma dat werkt volgens de 'reverse polish notation', oftewel de (omgekeerde) poolse notatie. (bv. $5 \ 5 \ * \ = \ 25$)

=====

SUPREMACY

Een gecompileerd basic programma dat een variant van het bordspel RISK simuleert. Het is jammer dat er nergens duidelijk regels te vinden zijn. (Een tip: verdeel eerst alle legers over de landen, dan laat de computer je in gevecht raken. Ook de handleiding van het bordspel RISK is een uitkomst.)

STARBURST

Een verslavend waarbij je met een ruimteschip je weg door onderaardse grotten moet zien te vinden zonder de wanden te raken of door kogels geraakt te worden (dan gaan er punten van je 'shields' af), of geheel door je benzine heen te raken (dan explodeer je). Ondertussen moet je zeven piratenschepen neerschieten. Het is echter geen schietspel te noemen, omdat je 9/10 van het spel bezig bent de goede weg door het doolhof te vinden. Het is goed te gebruiken om kleine broertjes/zusjes voor + 1/2 uur bezig te houden (zolang duurt een spel gemiddeld), en het heeft het voordeel dat het na een keer spelen de computer stopt en vraagt te 'resetten' en evt. het spel opnieuw in te laden (in het Engels), en in mijn geval weten ze gelukkig niet hoe dat moet. (Zodat als ik na 3 kwartier terug kom, ik gewoon de QL weer kan gebruiken.)

ARABSTAR Wordprocessor

Dit is een tekstverwerker annex editor die zowel in 'ons' alfabet kan schrijven als in het Arabisch. Over de juistheid van het Arabisch kan ik niet veel zeggen, maar het werkt wel, van rechts naar links.

LABYRINTH

Het overbekende spel waarbij men eerst de kaart van een steeds ingewikkelder doolhof getoond wordt, en men dan de weg moet zien te vinden zoals men het doolhof ziet als men er zelf in staat. (Je kan spieken tijdens het spel.)

MATCHBOX

Het 'lucifer-wegpakken' spel: er liggen een aantal rijtjes lucifers, waarvan men om de beurt een aantal mag wegpakken van 1 rijtje.

Degene die de laatste lucifer moet pakken heeft verloren. Er zijn drie speelsterkte-niveau's.

SPRINGER

Het klassieke paardensprong probleem: zorg dat een paard op elke plek van het schaakbord 1 keer komt. De QL helpt daarbij.

QD van Jochen Merz

QD van Jochen Merz is een editor in QRAM-outfit. Dit houdt dus in dat u eerst ptr_gen en wman moet laden voordat u QD start. Eenmaal in QD ziet u rechtsboven 4 symbolen voor: verplaatsen, volgende window, vergroten en verkleinen en hulp. Ga op het symbool voor vergroten/verkleinen staan en tik ze aan (druk op spatie of enter). Ga vervolgens naar beneden en of naar rechts en druk weer op spatie of enter. Dit leidt tot een kleiner QD-scherm. 4 kleine QD schermen passen tegelijk op uw beeldscherm, maar ze overlappen elkaar wel gedeeltelijk.

Han de Vries
Anthony
Duyckstraat 3
8022 AZ Zwolle
038-532862

Hebt u een klein QD scherm en wilt u weer een volledig QD-scherm? Verplaats het scherm dan naar rechtsonder, tik het vergroot/verklein symbool aan en ga met het pijltje naar linksboven en QD is weer scherm vullend.

Opdrachten kunt u geven met de functie-toetsen F1 tot en met F6 (= SHIFT+F1) of met het pijltje naar het betreffende blokje toegaan. F1 voor hulp, F2 voor bestanden, F3 voor opdrachten en F4 voor blok-bewerkingen, F5 enkele instelmogelijkheden, F6 voor informatie.

De help-functie is nuttig voor het bewerken van tekst. Het geeft de combinaties van CTRL, SHIFT, ALT en de pijltjes. Gebruikt u alleen pijltjes dan komt u makkelijk buiten het QD-window. Met ALT en de pijltjes blijft u in ieder geval in het QD gedeelte.

Onder F2 zitten opdrachten als Load, Insert, Forget, Save en Print. Als u met Load een bestand inleest komt de naam bovenin te staan en ook in Jobs van Qram staat QD en de bestandsnaam. Insert is vergelijkbaar met Merge en Forget is gelijk aan Zap in Quill. Alleen met de pijltjes kunt u het lettertype wijzigen.

Het bijgeleverde QD-font vond ik niet erg aangenaam.

Onder F3 zitten opdrachten als Goto, Find, Replace, Delete controlcodes, Put character en Quit. Goto kan naar Start of End, maar ook naar een regelnummer.

Find kan ook naar boven. Wat u wilt zoeken blijft bewaard dus u kunt verder zoeken met F3 F(ind) en O(k). Bij Replace kunt u instellen hoe vaak u wilt vervangen en ook of eerst om toestemming gevraagd moet worden. Met Put character kunt u de

vreemde blokjes op uw scherm bekijken of door op Quit te

drukken er een toevoegen. Het juiste teken kunt u door boven de pijltjes op de spatiebalk te drukken veranderen. Drukt u op enter dan gaat u met 16

ASCII-waarden verder. Quit neemt hier de plaats van Ok in. Het is mij niet duidelijk of u deze vreemde tekens ook in Find en Replace kunt gebruiken.

De blok commando's zijn erg gemakkelijk te gebruiken. Move is in Quill Copy incl. delete. Het QD Copy is in Quill Copy met Keep. Het markeren van een blok is gelijk aan Quill, maar u mag in QD eerst het einde aangeven en dan het begin van een blok. Een blok blijft als blok herkenbaar totdat u de opdracht Forget geeft of een nieuw blok gaat markeren. Bij bewerkingen bij het begin of einde van een blok wil het ook weleens per ongeluk gaan.

Met F5 kunt u een aantal dingen instellen. Belangrijk is natuurlijk Insert of Overwrite. Erg handig is Backup of file. Als u dit ingesteld hebt zorgt QD bij het save van een bestand ervoor dat de vorige versie bewaard blijft met als extra achtervoegsel _bak. In het andere geval vraagt QD of de oude versie overschreven mag worden. Ook bij andere gevaarlijke opdrachten, zoals Load, Forget, Quit QD wijst QD netjes op de gevaren.

Onder F6 zit informatie als beschikbaar geheugen en regel en kolomnummer verborgen.

Al op bladzijde 980 van Quasar heb ik u laten weten dat ik zeer tevreden ben over dit programma. Jammer is dat na het springen met CTRL+C door de windows de

cursor niet netjes blijft staan. Helaas zijn er toch wel een aantal belangrijke bezwaren. Het is een editor en geen tekstverwerker. QD kan maar regels tot 160

posities aan. Typt u rustig door dan kunt u letters kwijtraken voordat de rest op de volgende regel verschijnt. In een volle regel kunt u geen tekens meer invoegen. QD piept en u moet eerst van de volle regel 2 regels maken door ergens op enter te drukken. Dit maakt het bewerken van tekst soms lastig.

Bij het laden van export-bestanden worden te lange regels afgekapt. Wilt u het dan weer in Archive importeren dan kunt u voor onaangename verrassingen komen te staan. Daarmee blijft het gebruik beperkt tot programma's. Wanneer u geen blokjes (niet afdrukbaar tekens) gebruikt kunt u zonder problemen de tekst importeren in Quill. Overigens kent QD het commando Delete Controlcodes waarmee deze blokjes als sneeuw voor de zon verdwijnen. Om een Quill-tekst geschikt te maken voor editors is lastiger. Print het bestand bestand en geef het een nieuwe naam. Tijdens dit afdrukken mag Quill niet bij printer_dat kunnen komen. Bovendien moet de lengte van een bladzijde 0 zijn, 0 regels bovenaan, 0 regels onderaan de bladzijde (Design), geen header, geen footer. Het lijkt mij verstandig dat u leeg Quill bestand maakt met deze instellingen. Voor gebruik moet u dit laden en dan met F3 O M(erge) de gewenste tekst in Quill halen. Justify Left zal ook nodig zijn om niet overal spaties te krijgen.

Nog lastiger wordt u als u Quill voor Superbasic programma's wilt gebruiken. In Quasar 3: 26 staat wat u moet doen. Run install_bas van Quill en verander de volgende parameters:

End of line code: LF

End of page code: LF

Preamblecodecode: '1', 'R','E','M',LF.

De preamblecode zou noodzakelijk zijn, omdat bij het laden de eerste regel van het programma verloren gaat. Ik heb daar echter niets van gemerkt. Eerst de doc-file (zie vorige alinea) laden. Vervolgens in plaats van Merge F3 O F(iles) I(mport) als u al een begin van het programma heeft. Bij het printen moet printer_dat nu wel bereikbaar zijn. Na dit verhaal weet u meteen waarom editors zo veel gebruikt worden.

Is QD de editor voor u? QD is door QL World besproken in mei vergeleken met andere editors en speciaal Master Spy en in juni volgde nog een aparte bespreking van QD. Hoewel het een goed produkt met een duidelijke handleiding toch wat sombere opmerkingen.

Volgens de handleiding is QD niet bedoeld als concurrent van The Editor van DP met zijn vele mogelijkheden. Het is ook geen tekstverwerker, zoals Quill. Het programma is klein, 24 K, maar kan niet zonder wman en ptr_gen werken, zodat het gebruik op een 128 K machine niet mogelijk lijkt. Die QL- gebruikers zullen voor een andere editor waarschijnlijk Master Spy van Ark kiezen dat maar iets duurder is dan QD, in totaal maar 30 K gebruikt, meer bestanden tegelijk aankan en bovendien nog sneller is.

INZEND-ADRES QUASARKOPY GEWIJZIGD.

Voortaan: Elzenstraat 5, 5461CL Veghel.

Nu we al bijna een jaar samen werken aan de redactie destilleert zich geleidelijk aan uit, waar we wat kunnen verbeteren en het werk verdelen; ondertussen kijken we uit naar versterking, want een hobby moet zoveel tijd kosten dat het leuk blijft;

Opmaak en Lay-out

Dit verzorgt Gerard, en dit is voor een man soms teveel, want er zit telkens heel wat tijd in deze hobbyklus van de Lay out (ontwerpen, knippen, plakken, schuiven, vergroten, verkleinen, enz. op de computer en waar nodig met de hand), printen, "inbinden", transporteren, inpakken, weer transporteren, verzenden.

Redactie:

Kopy vergaren en of zelf schrijven of vertalen of samenvatten als er niet voldoende binnenkwam en dit neemt vaak ook een te grote hoeveelheid tijd in beslag.

Ook hier is een wat ruimere bezetting nodig en welkom en we hopen binnen afzienbare tijd iemand te vinden, want ook hier is de lijst van werkzaamheden groot en afhankelijk van de beschikbare tijd. Dingen die je soms graag zou doen, daar is te weinig tijd voor; ook hier moet het een hobby blijven.

Verder zijn we bezig met het sorteren en de ingezonden kopy voorrang geven voor het eerstvolgende nummer, aangevuld met ander materiaal. Korrigeren, want niemand (ook wij) is een volmaakt neerlandicus en uit welk land (desnoods Vietnam, enz.), regio of opleiding U ook komt, wij proberen Uw artikel zo prettig leesbaar mogelijk te maken en in twijfelgevallen beslist de grote dikke "van Dale". Vragen uit Uw artikel beantwoorden, willen we als U vroegtijdig instuurt, al meteen in dezelfde Quasar als dat interessant kan zijn voor meer leden; in andere gevallen tips terug bij Uw medium. Media van inzenders willen we kopiëren en op een floppy samenvoegen voor Gerard en Uw eigendom direkt retourneren, waardoor minder kans op verlies, en voor U een prettige bevestiging dat we het goed ontvingen, enz. Graag Uw cartridge enz. duidelijk merken, b.v. met Uw postcode en huisnummer is voldoende; als er helemaal geen afzender opstaat kunnen we niets terug sturen en nemen we aan dat U ook niets terug verwacht. BELANGRIJK:

Stempelghamer van de PTT kan Uw cartridges en floppies en enveloppe beschadigen; plak ze op een stukje papier of nog beter in

aluminiumfolie (bescherming tegen magnetische velden) en dan in een schuimfolievelletje of iets dergelijks onverschuifbaar in de enveloppe, zo ver mogelijk van de postzegels verwijderd.

Vriendelijk groet
C.H.M. Biemans

U A A G e n A A N B O D

TE KOOP AANGEBODEN

Sinclair QL JM-versie	f 200,-
inclusief tekenprogramma CAD-PAK en nog wat andere programma's	
Sandy Tru-Con RAM-card 512 K geheugen	f 200,-
Seikosha SP 1000 QL printer + handleiding	f 250,-
22 cartridges	f 100,-
Quasars (vanaf 24) en QL Worlds	f 50,-
 totaal	f 800,-
Alles in een koop	f 700,-

Jacco Bulterman
Stoelenmatter 88
1625 WT Hoorn
02290-31355 (na 18.00)

TE KOOP AANGEBODEN

512KB expanderam van Miracle.....	f 150,-
10 zgan cartridges.....	f 50,-
7 boeken "The sinclair QL Series"	
Introduction to superbasic	
QL superbasic and its aplcations	
database management, Word processing	
Desk-top computing, machine-code	
programming, advanced programming	
(als nieuw) samen	f 75,-
Tel. 01874-1374	

TE KOOP AANGEBODEN

QL (JM)	f 100,-
originele programma's	
Metacomco-C	f 100,-
Lightning.....	f 25,-
The Editor special edition.....	f 100,-
Digital-C special edition.....	f 100,-
GST macro assembler+	
disassembler.....	f 50,-
QJump monitor+ Toolkit	f 50,-
QL boeken	
Technical Guide, service manual,	
advanced machine code, QL assembly	
Language programming á f 15,- per stuk	
M. Olsthoorn	
Tel. 079-415828	

TE KOOP AANGEBODEN

Philips 80 Monochrome monitor (amber).....	f 150,-
 Tel. 03440-12663	

TE KOOP AANGEBODEN

QL (AH-ROM)	f 180,-
QL (JM-ROM).....	f 200,-
QL (JS-ROM)	f 220,-
Transformboxen voor mdv's	f 35,-
microdrivecartridges: nieuw!	f 7,-
gebruikt	f 4,50
Printerbuffer, 64kB, 9600 Baud	f 350,-
Sinclair QL-printer	f 450,-
Centronics GLP-printer	f 300,-
Printerlinten voor Brother/	
Centronics	f 7,50
Mitsubishi, 3 1/2"-dr, nieuw,	
360 kB	f 100,-
TEAC 3 1/2"-drive, 720 kB, nieuw	f 230,-
CANON 3 1/2"-drive, nw, van	
720 kB <--> 1,22 MB omschaklb..	f 240,-
Mitsubishi, 5 1/4"-dr, nw,	
720 kB <--> 1,22 MB omschaklb..	f 240,-
RAM-ROM-module + handleiding	f 100,-
EPROM-Toolkit II + handleiding ...	f 35,-
EPROM-ICE + handleiding	f 35,-
EPROM-Basicode 3 + handleiding,	
startklaar	f 75,-
Multi-EPROM-insteekkaart	f 100,-
QL-modem + software	f 100,-
Philips 80-monitor, groen	f 175,-
Schakeling voor 2 computers	
op 1 monitor aan te sluiten.....	f 75,-
Tafel voor 2 QL's, monitor en	
printer	f 75,-
Originele MS-DOS-programma's	
en handleidingen.	
Originele Spectrum-programma's en	
boeken: o.a. Micro-Prolog en -Primer,	
Spectrum Shadow ROM DisAssembly,	
The Complete Spectrum ROM	
DisAssembly', D.	
Jones: Delving Deeper into your ZX	
Spectrum, Toni Baker: Mastering Machine	
Code on your ZX Spectrum, P. Holmes:	
Spectrum Machine Code Made Easy, Vol	
II.	
Originele QL-programma's en boeken:	
Psion-Pakket, Chess, Archiver, Liberator	
3.2, Eye_Q, QL-Project_planner, ICE,	
Matchpoint, Cavern, Karate, PCB-	
Designer, Prof. Astrologer, ICE, Micro-	
Bridge, Cartridge-Doctor, GST QL-Macro	
Assembler enz., met handleidingen.	
Jrgngn QL-World, Quasars. B.	
Allan: Sinclair Handboek & Sinclair QL	
Companion, T. Bridge & R. Williams:	
Sinclair QL Adventures, A. Dickens: QL	
Advanced User Guide, M. Gandolf:	
Advanced Programming with the Sinclair	
QL, C. Opie: QL Assembly Language	
Programming, S. Papert:	
Programmeertaal LOGO, A. Pennell:	
Assembly Language	
68008, The Sinclair QDOS Companion, T.	

Tebbe: QL-Technical Guide. P. Jaulent
e.a.: 68020/68030 Microproces- sors and
their Coprocessors, K. Mathews:
Assembly Language Primer for the
Macintosh, C.L. Morgan: Hidden Powers
of the Macintosh.

GEVRAAGD

QL-UNIX, QL-PROLOG en ROM-APL van
Micro-APL+handleiding

Fred Vink
Hulkstraat 41
1784 RH Den Helder
telef 0 22 30 - 34 2 50

TE KOOP AANGEBODEN

QL (JS, 512K)f 375,-
CST-diskinterface met
"spanjer-rom" 100,-
QUB kleurenmonitor, 653.....f 550,-
MSX-monitor(groen).....f 195,-
15 QL cartridges in boxf 80,-

Henk ten Bos
De Laan 80g
9981 GR Uithuizen
Tel. 05953-1299

TE KOOP AANGEBODEN

cartridges met door U gewenste
software.....f 6,-
idem op schijf 3.5".....f 6,-
Toolkit II eprom.....f 35,-
Quasars 9,10,17,25.....f 5,-
Alien Hijackf 15,-
Psion Pakketf 25,-
QL manual.....f 30,-
Sinclair 11x.....f 5,-
manual superchargef 2,50
manual QLartf 2,50

Theo Leenders
073-418382

TE KOOP AANGEBODEN

QL(JM,128K) met handboek en groene
Philips monitor (type BM7502)

Oskar Bosch
015-135982

TE KOOP AANGEBODEN

z.g.a.n. Sinclair QL printer
incl. stofhoesf 350,-

Charles
Tel. 01641-4390

TE KOOP AANGEBODEN

BROTHER margrietwielprinter HR 15, met
diverse margrietwieljes en inktlinten
centronics aansluiting.....f500,-

Tel. 03402 - 33027

SPELREGELS

voor het plaatsen van
advertenties in Quasar

Alle leden kunnen gratis een
advertentie in vraag en aanbod
plaatsen. Alleen schriftelijke
advertenties kunnen worden
geaccepteerd.

Wij verzoeken duidelijk te schrijven
het liefst uitgeprinte versie en bij
langere advertenties is het zeer
wenselijk een cartridges met een
Quill-file van de advertentie bij te
voegen. (deze wordt
geretourneerd).

Advertenties zenden aan:

Quasar-advertenties
Gruttostraat 15
3435 DJ Nieuwegein

PRIJSLIJST QL ONDERDELEN

Membraamf 20,00
Bubbelmatf 15,00
Microdrive Unit (ruil)f 60,00
Ula Microdrive (Ic 29/30)f 30,00
Rubber wieljes voor microdrive
per stuk.....f 2,75
8049 (IC 24).....f 35,00
ZX8301/CLA2310 (IC22)f 45,00
ZX8302 (IC23)f 50,00
HAL 8449QL (IC38)f 45,00
MC 1377 (IC28)f 15,00

Alle prijzen zijn incl. verzendkosten.
Voor al deze onderdelen kunt U zich
wenden tot Michel Spanjer
tel. 03404 - 20581 na 19.00 uur

V
R
A
A
G

E
N

A
A
N
B
O
D

WAG en AANBOD

TE KOOP AANGEBODEN

Printer Brother M-1009, ook geschikt voor graphics, met software op cartridge voor het printen van NLQ en diverse fontsf 150,-
 QL(JS),klein defekt.....f 50,-
 P. Vervoort
 Tel. 033-947054

TE KOOP AANGEBODEN

3 QL's met gebruiksaanwijzing
 + 75 cartridgesf 700,-

Taeke de Jong
 Tel. 079-516599

WIE RUILT MIJN

PCML Disk/Ram systeem V1.14 met 328 K voor een Trumpcard, met bijbetaling

Henk Wagenaar
 070-3606096

TE KOOP AANGEBODEN

QL (JM) in originele verpakking met handleiding en PSION pakket.....f 200,-

Spectrum+2(engelese versie)
 128K incl. interface+microdrive+discinterface+dub.z.discdrive 3,5"
 + veel softwaref 500,-

Printer (daisy-wheel) Digital LQPQ2 140 koloms incl. inktlinten en printwheelsf 500,-

A.A.M. Bink
 Weverland 57
 Norrdwijkerhout
 Tel. 02523-75978
 (na 18.00 uur)

TE KOOP AANGEBODEN

Op de QL-Dag in Zijtaart bij Hans Faber:
 Mooie gebruikte monitor.....f 30,-
 met grotere scherpe groene karakters en langzamere fosfor dwz. de karakters vloeien alleen wat langzamer dan normaal weg.
 Zware matrix-bedrijfsprinterf 50,-

